Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

12 ноябрь, сешанба, 1996 йил

Сотувда эркин нархда. № 228 (1480)

ОЗАРБАЙЖОН САФАРИ

8 ноябрь куни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси делегацияси буюк озар шоири Муҳаммад Фузулий таваллудининг 500 йиллигини байрам қилишга бағишланган тантаналарда иштирок этди.

Бокуга қилинган ташриф чоғида Ўзбекистон делегацияси Озарбайжон Республикаси Президенти Ҳ. Алиев, Миллий Мажлис Раиси М. Алиаскеров томонидан қабул қилинди, байрам тантаналарида қатнашган Грузия, Қозоғистон, Қирғизистон парламентлари раҳбарлари, халқаро ташкилотларнинг вакиллари билан учрашувлар бўлиб ўтди.

«ЎЗМЕТКОМБИНАТ» — ХОМАШЁ ЕТАРЛИ

11 ноябрь куни Бекободда қора ва рангли металл парчаларини тайёрлаш ва етказиб бериш масалаларини назорат қилиш ва мувофиқлаштириш бўйича республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, комиссия раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Мажлисда металл парчаларини тайёрлаш ва етказиб бериш ишлари билан шуғулланадиган вазирликлар идоралар, ташкилот ва муассасалар раҳбарлари, Қорақолпоғистон Вазирлар Кенгаши Раиси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди.

Мажлисда жорий йилнинг сўнгги тўққиз ойида қора ва рангли металл парчалари етказиб бериш бўйича амалга оширилган ишлар якуни муҳокама қилинди. Шунингдек, ўтган давр мобайнида 460 минг тонна қимматли хомашё тайёрланиб, белгиланган режанинг 105 фоизга бажарилгани таъкидланди. Бу эса «Ўзметкомбинат» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг мунтазам ишлаб туриши ва халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун зарур бўлган металл маҳсулотларини етарли миқдорда ишлаб чиқаришга имкон берди. Корхонада илгари Ўзбекистон ташқарисидан келтириладиган кўпгина маҳсулот турларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилган, натижада кўплаб валюта тежаб қолинмоқда. Шу сабабдан металл парчаларини тайёрлаш ва етказиб бериш масалалари давлатимиз иқтисодиётини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди.

Мажлисда металлургларга қимматли хомашё етказиб беришда фаоллик кўрсатаётганларга миннатдорчилик билдирилди. Бу соҳада бир қанча корхоналарда йўл қўйилган сусткашлик сабаблари аниқланди. Октябрь ойида металл парчаларини тайёрлаш ва етказиб бериш ишлари таҳлил қилиниб, 1996 йилга мўлжалланган режани муваффақиятли бажариш учун хомашё етказиб берувчиларни моддий рағбатлантириш ҳамда уларни зарур транспорт воситалари билан таъминлаш тадбирлари белгиланди.

Комиссия мажлисида Тошкент вилояти ҳокими Э. Рўзиев қатнашди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 11 ноябрь куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Москва ва Бутун Русия патриархи Алексий Иккинчини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Алексий Иккинчини юртимизга ташрифи билан қутлаб, бу ташриф Рус православ черкови Тошкент ва Марказий Осиё епархиясининг 125 йиллик юбилейи нишонланаётган кунларда амалга ошаётгани алоҳида аҳамиятга эгалигини таъкидлади.

— Ўзбекистон мустақилликка эришганидан буён ўтган қисқа даврда мамлакатда барқарорлик, фуқаролар тотувлиги, миллатлараро ҳамжиҳатликка эришилди, — деди Президент Ислом Каримов. — Бу эса халқимизнинг энг катта бойлигидир. Шу маънода, сизнинг ташрифингиз ҳам ана шу ҳамжиҳатлик ва мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деган умиддаман.

Москва ва Бутун Русия патриархи Алексий Иккинчи Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистонга ташриф буюриш ҳақидаги таклифи учун миннатдорлик изҳор этди. Ўзбекистонда халқлар ўртасидаги дўстлик ва турли дин вакилларининг ҳамжиҳатлиги мустаҳкамлигини, бу эса ҳар қандай давлат равнақининг гарови эканини таъкидлади.

Қабулда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Роиқ Баҳодиров иштирок этди.

Қабул чоғида Тошкент ва Марказий Осиё епархияси архиепископи ҳазрат Владимир ҳозир бўлди.

* * *

11 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Уэльс шаҳзодаси Чарльз ҳазрати олийларини қабул қилди.

Президент Ислом Каримов шаҳзоданинг Ўзбекистонга ташрифи катта воқеа бўлганини, бу сафар мамлакатимизга, халқимизнинг бой тарихи ва маданиятига эътибор нишонаси эканини таъкидлади.

Юртбошимиз Ўзбекистон ва Буюк Британия ўртасидаги муносабатлар ҳақида тўхталар экан, қисқа муддат ичида ўзаро алоқаларнинг ҳуқуқий асослари яратилганини ва у ҳамкорлик ривожи учун муҳим пойдевор бўлиб хизмат қилаётганини қайд этди.

Шаҳзода Чарльз ҳазрати олийлари Ўзбекистон бўйлаб, жумладан унинг ажойиб гўшалари бўлган Самарқанд ва Бухорога сафари катта таассурот қолдирганини таъкидлади. Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада мустаҳкамлашни ёқлаб фикр билдирди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги муносабатларни янада тараққий эттириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Учрашувда Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

Қабул маросимида Буюк Британия ва шимолий Ирландия Бирлашган қироллигининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Барбара Логан Хей ҳозир бўлди.

(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: қабул пайти.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ШАҲЗОДА ЧАРЛЬЗ — ЎЗБЕКИСТОНДА

Марказий Осиё республикалари бўйлаб сафарга чиққан Уэльс шаҳзодаси Чарльз ҳазрати олийлари 9 ноябрь куни Ўзбекистонга ташриф буюрди.

Шаҳзода Чарльз Ўзбекистонга ташрифини Буюк Британиянинг Тошкентдаги элчихонасида уюштирилган тадбирларда қатнашиш билан бошлади. У элчихонада Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган аскарларни хотирлаш маросимида иштирок этди. Ҳар йили ноябрь ойида урушда ҳалок бўлган жангчилар хотирасини ёд этиш Буюк Британияда анъанага айланган.

Юксак мартабали меҳмон кўҳна ва навқирон Самарқанд ва Бухорони ҳам зиёрат этди.

Шаҳзода Чарльзнинг Ўзбекистонга ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА).

МАЛАЙЗИЯДА ТАҚДИМОТ МАРОСИМИ

Ўзбекистон-Малайзия муносабатлари тарихи яна бир воқеа билан бойиди: Куала Лумпурнинг муҳташам «Федерал» меҳмонхонаси мажлислар залида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», «Ўзбекистон. Бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли», «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобларининг тақдимоти бўлди.

Тақдимот маросимида Малайзия вазирликлари, йирик компаниялар, банклар раҳбарлари, ишбилармонлар, сармоядорлар, жамоатчилик вакиллари, журналистлар ҳозир бўлишди.

Ўзбекистон давлат матбуот қўмитаси раиси Рустам Шоғуломов Ўзбекистон Президентининг ҳар учала китоби ҳақида йиғилганларга атрофлича маълумот берди.

— Жўғрофий нуқтаи назардан қараганда, мамлакатларимиз бир-биридан жуда йироқ, — деди тақдимот маросимида сўзга чиққан Малайзия маданият, санъат, туризм ишлари вазири жаноб Сабаруддин Чик. — Аммо талай муштарак жиҳатларимиз борки, улар бизни бир-биримизга яқинлаштиради.

Ўзбекистон ҳам, Малайзия ҳам мустамлакачилик асоратини кўрган қисматдош давлатлар. Бахтимиз шундаки, биз икки мамлакат халқлари тарихнинг масъулиятли лаҳзаларида ўзимизни йўқотиб қўймадик. Истиқлолга эришиб, эркин тараққиёт йўлига чиқиб олдик.

Ўзбекистон ҳам, Малайзия ҳам табиий бойликлари, ақл-заковат салоҳиятига таяниб, тез суръатлар билан ривожланаётганини бугун бутун дунё эътироф этмоқда.

Президент Ислом Каримов жанобларининг Осиё-тинч океани ҳавзаси мамлакатларига расмий сафарлари давомида бизнинг давлатимизга ҳам ташриф буюришлари, Малайзия Бош вазири Маҳатхир Бин Муҳаммад жанобларининг Ўзбекистонга ташрифи савдо, иқтисодий, маданий алоқаларимиз мустаҳкамланишига замин яратди. Бугунги тадбир ҳам мана шу эзгу мақсадларга хизмат қилиши шубҳасиз.

Ислом Каримовнинг китобларини мутолаа қилиш асносида Ислом Каримов менда ҳам давлат арбоби, ҳам назариётчи, ҳам амалиётчи сифатида катта таассурот қолдирди, — дея давом этди жаноб Сабаруддин Чик. — Ўзбекистон раҳбари иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий-ҳуқуқий ислоҳотлар истиқболига равшан назар ташлайди. Ислом Каримовнинг таъкидлашича, истиқлол ва тараққиёт дастурини амалга ошириш жараёнида авваломбор, иқтисодий барқарорликни таъминлаш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш, товар ишлаб чиқариш, хизмат соҳасида чинакам рақобат муҳитини яратиш керак. Буларнинг барчаси иқтисодиётни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаради, жаҳон иқтисодий тизимига қўшилиш жараёнини тезлаштиради.

Ислом Каримовнинг ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлашга доир мулоҳазаларини жуда тўғри ва ўринли деб биламан. Ёш давлат учун бу айниқса ҳаёт-мамот масаласидир.

Китоб саҳифаларида таълим-тарбия, аждодларингиз қолдирган моддий, маънавий бойликларни асраб-авайлаш хусусида катта жонкуярлик билан айтилган фикрлар ҳам борки, бу Ўзбекистон раҳбарининг илм-фан, маданият, маънавиятнинг чинакам ҳомийси эканлигидан далолат беради.

Ислом Каримов асарлари Малайзия миллий кутубхоналаридан муносиб ўрин олиб, юртдошларимизнинг Ўзбекистон ҳақидаги тасаввурини янада бойитишига ишончим комил.

Тақдимот маросимида кўплаб сармоядорлар, ишбилармонлар, иқтисодчилар ҳам сўзга чиқиб, Ислом Каримов китобларидан олган таассуротларини ўртоқлашдилар.

Малайзия китобхонларини қизиқтирган саволларга жавоблар берилди.

Муҳаммад РАҲМОН
(ЎзА).

ПРАВОСЛАВ ЧЕРКОВИ ТАНТАНАЛАРИ

Шу кунларда рус православ черкови Тошкент ва Марказий Осиё епархияси ўзининг 125 йиллигини нишонламоқда. Шу муносабат билан, 9 ноябрь куни Москва ва Бутун Русия патриархи Алексий Иккинчи мамлакатимизга ташриф буюриб, байрам тантаналарида иштирок этди.

Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театрида рус православ черкови Тошкент ва Марказий Осиё епархиясининг 125 йиллигига бағишланган тантаналар бўлди. Унда Москва ва Бутун Русия патриархиАлексей Иккинчи, хорижий давлатларнинг мамлакатимиздаги ваколатхоналари раҳбарлари, рус православ черковининг Тошкент ва Марказий Осиё епархияси ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг байрам иштирокчиларига табригини Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Роиқ Баҳодиров ўқиб эшиттирди.

Маросимда Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси раиси Мухтор Ҳожи Абдуллаев иштирок этди.

Байрам тадбирлари доирасида Алексий Иккинчи иштирокида пойтахтдаги авлиё Успенский ибодатхонасида покланиш ва тиловат маросимлари бўлиб ўтди.

(ЎзА).

ЖОМБОЙЛИКЛАР МАРРАГА ЕТДИ

Самарқанд вилояти Жомбой тумани деҳқонлари пахта тайёрлаш йиллик топшириғини бажарди. Қабул пунктларига 10 минг 250 тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Ҳосилдорлик ўртача 24 центнерни ташкил этди.

ВАЪДА БАЖАРИЛДИ

Андижон механика заводи жамоаси ҳосилни комбайнда териб олиш имконини берадиган чигит экувчи сеялка яратди. Сеялканинг бу янги модели пуштага якка ва қўш қатор чигит экиш имконини беради.

Янгиликнинг асосий қулайлиги шундаки, бундай сеялкалар ёрдамида чигит плёнка остига экилган майдонларда етиштирилган ҳосилни мавжуд пахта териш машиналари воситасида йиғиштириб олиш мумкин. Корхона жамоаси келаси экиш мавсумигача 3 мингта ана шундай сеялка ишлаб чиқаришни ўз олдига вазифа қилиб қўйди.

ҲАММАГА ЯХШИ БЎЛДИ

Мўйноқда кенг расталари ва юздан ортиқ дўкони бўлган катта бозор очилди.

Эндиликда Қорақалпоғистон жанубий туманлари, қўшни вилоятлар деҳқонлари ўзлари етиштирган нознеъматларни шаҳар аҳолиси дастурхонига тортиқ этиш имконига эга бўлди.

Internet — дунё энг сўнгги янгиликлари

АРХЕОЛОГЛАР АФСОНАНИ ЙЎҚҚА ЧИҚАРИШДИ

Германияда чиқадиган «Шпигель» ҳафталиги археологларнинг сўнгги кашфиётлари ҳақида мақола чоп этди.

Археологлар тадқиқотлари шуни кўрсатдики, немис ирқининг бошқа ирқлардан устунлиги нотўғри экан. Бир пайтлар нацистлар тарғибот қилган ва улар асос сифатида герман эпослардаги қаҳрамонлар ҳаёт ҳақиқатига тўғри келмас экан. Немисларнинг қадимий авлодларининг деҳқончилиги ва техникаси жуда қолоқ бўлган. Немислар тахмин қилингандан кўра 400 йил кейин темирни эритишни ўрганганлар. Уларнинг ёзувларини ўрганиш шунга олиб келдики, улар лотин ҳарфларига асосланган экан. Ушбу мақолада булардан ташқари ҳам кўпгина факт ва далиллар келтирилганки, бу шу пайтга қадар тарғиб қилинган, кўпгина афсоналарни йўққа чиқаради.

ПОКИСТОНДАГИ АҲВОЛ

Покистонда мамлакат Президенти Ф. Легари ва у томонидан ҳокимиятдан четлаштирилган собиқ Бош вазир Беназир Бхутто ўртасидаги қарама-қаршилик кучайиб бормоқда.

Легари ўз кўрсатмаси билан Бхутто тарафдорлари назорат қилиб турган, Синд провинциаси қонун чиқарувчи йиғилишини тарқатиб юборди. Ҳокимиятдан четлаштирилган Бхутто Олий Судга ариза тайёрламоқда ва суд орқали Президентнинг унга нисбатан ҳаракати қонунга зид эканлигини исботламоқчи. Бу ҳақда Рейтер агентлиги хабар берди.

«АСР АВТОМОБИЛИ» НОМИ УЧУН КУРАШ

Халқаро «Аср автомобили» бирлашмаси шу номдаги танловни жорий қилди. Нуфузли халқаро жюрий ҳайъати 1999 йил декабрь ойида ғолибни эълон қилади.

Ғолиб ягона бўлиши керак. «Аср автомобили»ни аниқлаш бир неча босқичдан иборат бўлиб, у 1997 йил март ойида бошланади. Конкурсга автомобилларнинг тўртта категорияси қўйилади: оилавий, спорт, сайёҳлик ва «юқори даражада»ги.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги зиммасига олган халқаро даражадаги мажбуриятларини амалда бажармоқда. Кейинги йилларда Европа мамлакатларига Тожикистон Республикасидан ниҳоят кўп миқдорда гиёҳванд моддаларини қонунсиз равишда юборишга ҳаракатлар қилинмоқда.

Шу йилнинг 9 ноябрь куни Тожикистон Республикаси фуқаролари 23-сонли Душанбе-Москва поездининг проводниги бўлиб ишловчи шахслар Мирзо Самиев, Нодир Шаббозов ва Устабурхон Поёндоевлар ўзлари хизмат қилаётган вагонларнинг шиплари ва бошқа яширин мумкин бўлган жойларига жами 106 килограмм кучли гиёҳванд модда қорадори (опий)ни сотиш мақсадида Россия Федерациясининг Москва шаҳрига олиб кетаётганларида Ўзбекистон Республикаси ИИВ Транспортдаги ички ишлар идоралари ходимлари томонидан аниқланиб [illegible] га олиндилар.

Гиёҳванд моддаларини қонунсиз равишда олиб кетаётган ушбу шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, улар қамоққа олиндилар. Ҳозирда тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚЎМИТАЛАРИДА

ЎЗ ЙЎЛИМИЗ ОРҚАЛИ — БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИГА

Бозор муносабатлари сари ўзига хос йўлдан дадил илгарилаб бораётган Ўзбекистонда мустақиллик йилларида иқтисодий ислоҳотларнинг ҳуқуқий базасини яратиш соҳасида ҳам катта иш қилинди.

Олий Мажлиснинг шу йўналишда қабул қилган кўплаб қонунлари ҳар бир фуқаро — у кўчмас мулк, ер участкаси, кичик корхона, даромад келтирувчи акция ёки бошқа қимматли қоғоз эгаси эканлигидан қатъи назар, ўзини бозор ислоҳотларининг кўлами кенгайиб, муқаррарлик касб этишидан ўта манфаатдор мулкдор сифатида ҳис этиши ва англашига қаратилган. Ана шу қонунлар, хусусан «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Қонун пул-кредит тизимини, солиқ сиёсатини янада такомиллаштиришга, миллий валютани мустаҳкамлаш, пулнинг қадрсизланишини камайтириш, нархларнинг барқарорлигини таъминлаш, умуман олганда иқтисодиётни юксалтириш учун муҳим шарт-шароит яратиш ва аҳоли барча қатламларининг турмуш даражасини оширишга хизмат қилмоқда.

Шу боис Олий Мажлис Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг мазкур Қонуннинг амалиётга татбиқ қилиниши ва тарғиботи юзасидан республика банк тизимида олиб борилаётган ишлар таҳлилига бағишлаб 11 ноябрь куни ўтказилган кенгайтирилган йиғилишига қизиқиш катта бўлди.

Олий Мажлис қўмита ва комиссияларининг раҳбарлари, парламент таркибида доимий асосда ишловчи Олий Мажлис депутатлари, республика вазирлик ва идоралари, жамоат бирлашмалари, йирик банклар раҳбарлари, иқтисодчилар иштирокидаги йиғилишда шу нарса таъкидландики, мустақиллик иқтисодиёт соҳасида рўй берган теран ўзгаришларда, яъни мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш асосида мамлакатимизда юзага келган кўп тармоқли иқтисодиётда, нодавлат сектори мустаҳкамланиб, етакчи роль ўйнаётганлигида, бозор инфраструктураси шакллантирилиб, янги банк, молия, солиқ тизимлари, фонд ва товар-хом ашё биржалари, суғурта, аудиторлик, лизинг компаниялари ва бошқа бозор тузилмаларининг кенг тармоғи барпо этилганлигида айниқса яққол кўзга ташланмоқда.

Миллий валютамиз — сўм мамлакатимизда ягона тўлов воситасига айланиб, эркин алмашиниш қувватига эга бўлган пул бирлиги бўлиб қолди. Инфляция даражаси кескин камайди. Ишлаб чиқаришнинг пасайиши тўхтатилди. Иқтисодий ўсишни таъминлаш ва биринчи навбатда чет эл сармоясини жалб этиш негизида инвестиция фаолияти ривожлантирилмоқда.

Ўзбекистонда икки босқичли кенг тармоқли банк тизими вужудга келтирилди. Мамлакатимизда йирик чет эл банкларининг бўлимлари ва ваколатхоналари очилди. Банклар уюшмаси тузилиб, уларнинг иш олиб боришлари учун қулай шароитлар яратилди. Пул эмиссиясининг олдини олишни бошқариш ва пулнинг қадрсизланиши даражасини пасайтиришда, макроиқтисодий барқарорликни таъминлашда муайян ютуқларга эришилди.

Республика банк тизимини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришнинг муҳим ҳуқуқий дастури бўлиб қолган мазкур Қонунни ҳар бир банк ходимига етказиш мақсадида бир неча маротаба семинар ўтказилган, матбуотда кенг тарғиб этилган. Барча тижорат ҳамда хусусий банклар Қонун ҳамда меъёрий ҳужжатлар билан вақтида таъминланган. Банк раҳбар ходимларини аттестациядан ўтказишда, шунингдек, касб лаёқатини аниқлаш комиссиясида уларнинг қонун талабларини билишларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Йиғилишда рўй-рост айтилганидек, баъзи тижорат банкларида Қонунни тушунтириш ишларига юзаки қаралган. Тадбир ва иш режалари ишлаб чиқилмаган, семинарлар, машғулотлар, малака ошириш ўқишлари ташкил қилинмаган. Прокуратура, солиқ органлари ва хўжалик судлари томонидан ўтказилган текширишларда аниқланган камчиликларни ва қонун бузилиши фактларини бартараф қилишга масъулиятсизлик билан қаралган, хато-камчиликларнинг сабабларини ўрганиб, уларни таг-томири билан йўқотиш юзасидан қатъий чоралар кўрилмаган.

Беш ой вақт ўтганидан кейин ҳам ўз уставларини қайта кўриб чиқиб, Қонун талабларига мос ҳолга келтириб белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказмаган тижорат банклари ҳам борлиги ҳақли равишда йиғилиш аҳли томонидан танқид қилинди.

Қўмита томонидан тузилган комиссия хулосасида айтилганидек, Қонуннинг 31-моддаси талаби, яъни банклар ва уларнинг мижозлари ўртасидаги муносабатларни шартномалар асосида амалга ошириш талаби яхши бажарилмаяпти. Жумладан, республика «Пахта банк»ининг операцилар бошқармаси кунига ўртача 160 мижоз билан иш олиб бораётир, шундан 12 та мижоз билан банк операциялари шартномасиз амалга оширилаётир. Республика «Туронбанк»ининг операциялар бошқармаси 659 та мижоз билан иш олиб бораётир, улардан 330 та мижозлар билан эса шартнома тузилмаган.

Ҳисобварақлар ва бошқа ҳужжатларни юритишда, кредитлар бериш ва уларнинг вақтида қайтарилишини таъминлашда, фоизларни тўғри белгилашда ҳам камчиликлар содир бўлмоқда. Натижада вақтида қайтарилиши таъминланмаган кредит суммалари 1996 йил 1 октябрга 3,5 миллиард сўмни ташкил этди ёки 8,8 фоиз кредит ўз вақтида қайтарилмаган. Бундай ҳолат «Ўзсаноатқурилиш банки»да 14,4, «Савдогар банк»да 28,2, «Мевасабзавотбанк»да 31,2, «Тадбиркорбанк»да 42,3 фоизни ташкил қилади.

Банк муассасаларида касса интизомининг бузилиши фактлари, яъни кассадаги пулларнинг кўзда тутилмаган мақсадларга ишлатилиши, тушум пулларининг белгиланган меъёрдан ортиқча сарфланишига йўл қўйилаётганлиги фактлари ҳам учраб қолмоқда. Касса интизомига хилоф равишда сарфланган маблағ 432,5 миллион сўмни ташкил этди.

Хўжалик субъектлари томонидан экспорт-импорт муносабатларига оид шартномалар бўйича тушган валюта маблағларининг 15 фоизини Марказий банкка мажбурий сотиш қоидаси ҳам мунтасил равишда бузиб келинмоқда. Бундай ҳолатлар, хусусан, «Пахта банк» мижозлари бўйича 21,2 миллион АҚШ долларини (1180 та шартнома) ташкил этган.

Йиғилиш аҳли банклар ўз уставларини, бошқарув органлари ишини, мижозлар билан муносабатлари ва бошқа фаолиятларини «Банклар ва банк фаолият тўғрисида»ги Қонун талабларига мослаштириш ишини охирига етказиш, бир маромда ишлаш, бюджет камчиликларини бартараф қилиш юзасидан қатъий чора-тадбирларни ишлаб чиқиши керак деган фикрни якдиллик билан маъқуллади.

Йиғилишда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг кутилаётган якунлари ва жорий йил бюджети ижросининг баҳоларига, шунингдек, иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига асосланган ҳолда Вазирлар Маҳкамаси томонидан ишлаб чиқилиб, Олий Мажлис муҳокамасига тақдим этиш мўлжалланаётган Ўзбекистон Республикасини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг ва Давлат бюджетининг 1997 йилга истиқбол кўрсаткичлари муҳокама этилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов сўзга чиқди.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. Шодиева, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раиси Ф. Муллажонов иштирок этди.

ПУЛ-КРЕДИТ СИЁСАТИ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА КОМИССИЯСИ МАЖЛИСИДА

Шу йил 9 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Марказий банкида Пул-кредит сиёсати бўйича Республика Комиссиясининг навбатдаги кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда мазкур комиссия аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Пул-кредит сиёсати комиссияларининг раҳбарлари, Республика тижорат банкларининг раислари ҳамда вазирлик, уюшмалар раҳбарлари иштирок этди. Мажлисни Республика Пул-кредит сиёсати комиссиясининг раиси — Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг Раиси Ф. Муллажонов бошқарди.

Унда Вазирлар Маҳкамасининг «Нақд пул маблағлари эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида» 1996 йил 2 июлдаги 230-сонли қарори ҳудудларда қандай бажарилаётганлиги, айрим корхоналар бўйича иш ҳақи, пенсия ва нафақаларни ўз вақтида беришдаги узилишлар ҳақидаги ва бошқа бир нечта муҳим масалалар муҳокама қилинди.

Мажлисда Республика Пул-кредит сиёсати комиссияси аъзолари, Сурхондарё, Фарғона, Хоразм ва Андижон вилоятлари Пул-кредит сиёсати комиссиялари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди. Вазирлар Маҳкамасининг «Нақд пул маблағлари эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида» жорий йилнинг 2 июлидаги 230-сонли қарорини бажариш борасида минтақаларда тегишли тадбирлар амалга оширилаётганлиги ва бунинг натижасида белгиланган касса режаси республика миқёсида ошириб бажарилганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Жорий йилнинг октябрь ойида нақд пул эмиссиясининг амалдаги даражаси белгиланган режага нисбатан 0,2 фоизга камайди, жумладан барча вилоятларда, Қорақалпоғистон Республикасида ва Тошкент шаҳрида эмиссиянинг белгиланган даражасига риоя қилинди.

Шунингдек, мажлисда жойларда ҳукуматнинг мазкур қарорини бажариш борасида ўз вақтида зарурий чора-тадбирлар кўрилаётганлиги алоҳида таъкидланди.

Натижада белгиланган касса режасининг минтақаларда бажарилиши борасидаги аҳвол бирмунча яхшиланди. Ҳисобот даврида касса режаси Тошкент шаҳридан ташқари барча вилоятлар ва Қорақалпоғистон Республикасида бажарилди. Республикамиздаги 193 та шаҳар ва тумандан 157 таси ёки уларнинг 81,3 фоизида умумий тушум суммаси бўйича касса режаси бажарилди. Бу эса сентябрь ойи кўрсаткичига нисбатан 23 тага кўпдир. Жумладан, Бухоро, Наманган, Самарқанд ва Хоразм вилоятларининг барча шаҳар ва туманларида белгиланган касса режаси бажарилган. Қашқадарё вилоятида 15 тадан шаҳар ва тумандан 14 тасида, Сурхондарё вилоятида 15 тадан 12 тасида, Фарғона вилоятида 19 тадан 17 тасида ва Навоий вилоятида 10 тадан 9 тасида мазкур кўрсаткич бажарилган. Айни пайтда эса мазкур кўрсаткич Андижон вилоятининг 18 та шаҳар ва туманидан 13 тасида ва Тошкент вилоятининг 20 та шаҳар ва туманидан 6 тасида бажарилган, холос.

Жорий йилнинг октябрь ойида республикамизнинг 109 та шаҳар ва туманида эмиссиянинг белгиланган режаси бажарилган. Сентябрь ойида эса бу кўрсаткични 91 та шаҳар ва туман бажарган эди.

Шу билан бирга мажлисда айрим вилоятларда ҳукуматнинг номи юқорида тилга олинган қарорини бажариш борасида ҳамон сусткашликка йўл қўйилаётганлиги қаттиқ танқид қилинди.

Мажлисда Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги Пул-кредит сиёсати комиссиясининг эътибори Республика Пул-кредит сиёсати комиссиясининг жорий йил 12 октябрдаги қароридан тегишли хулоса чиқариб олинмаганлигига, шаҳарда нақд пул тушумининг банкларга топширилиши миқдорини кўпайтириш борасида зарурий чора-тадбирлар кўрилмаётганлигига ва бунинг оқибатида октябрь ойи учун белгиланган касса режаси бажарилмаганлигига қаратилди. Агарда шаҳарда вужудга келган салбий аҳвол чуқур таҳлил қилиниб, мазкур масалада зудлик билан ижобий бурилиш ясалмаса ноябрь ойида бу борадаги аҳвол янада ёмонлашиши мумкинлиги алоҳида қайд этилди.

Пул-кредит сиёсати бўйича Республика комиссияси мажлисида иш ҳақи, пенсия ва нафақаларни ўз вақтида тўлашдаги узилишлар масаласи алоҳида кўриб чиқилди. Жумладан, Сурхондарё, Фарғона, Андижон, Самарқанд, Хоразм, Наманган вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикасида мазкур тўловларни амалга оширишда катта миқдорда қарзлар вужудга келишига йўл қўйилган. Қолган вилоятларда ҳам бу борадаги аҳвол яхши эмас.

Шунингдек, мажлисда Қишлоқ хўжалиги, Сув хўжалиги вазирликлари, «Ўзмашсаноат», «Ўзбекенгилсаноат», «Ўзпахтасаноатсотиш» давлат уюшмалари ва «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси раҳбарларининг иш ҳақини ўз вақтида тўлаш ҳамда ижтимоий суғурта фондларига тўловларни ўтказиш бўйича олиб бораётган ишлари тўғрисидаги ҳисоботлари тингланди, уларнинг ўз тасарруфидаги корхоналар молиявий аҳволини чуқур таҳлил қилиш, йиғилиб қолган тайёр маҳсулот қолдиқларини ҳамда дебиторлик-кредиторлик қарзларини кескин қисқартириш эвазига иш ҳақларининг ва ижтимоий суғурта тўловларининг ўз вақтида тўланишини таъминлаш борасида олиб бораётган ишлари қониқарсизлиги қайд этилди.

Шу билан бирга жойлардаги ҳокимликлар ва тегишли мутасадди идоралар раҳбарлари нақд пул эмиссиясини қисқартириш борасида тегишли чора-тадбирлар кўрмаётганликлари, ҳудудлардаги барча чакана савдо корхоналари, шунингдек, аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг тушган нақд маблағларини ҳар куни банк муассасаларига топширишлари устидан етарли даражада назорат ўрнатмаганликлари, вилоятлардаги ички [illegible] тўлиқ фойдаланилмаётганликлари ва энг ёмони [illegible] қаттиқ танқид қилинди.

Бўлиб ўтган мажлисда октябрь ойида [illegible]

Мажлисда [illegible] масалалар юзасидан [illegible] қарорлар [illegible]

Баҳодир ЭШОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг раиси

ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИ — БАРҚАРОР КОНСТИТУЦИЯ

Ўзини мустақил давлат деб эълон қилган ва демократик ислоҳотлар йўлига ўтган Ўзбекистон Республикаси бугунги кунда эркин фуқаролик жамиятини барпо этмоқда. Унда барча қонун олдида тенгдир ҳамда ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда тенг ҳуқуққа эгадир.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат қуришдан иборат олижаноб мақсадни эълон қилди. Бу мақсад Ўзбекистон тарихида биринчи марта олий даражада чиқарилган қонун билан мустаҳкамлаб қўйилди.

Янги Конституция давлатимиз ҳокимиятнинг маъмурий-буйруқбозлик тизимидан жамиятни қонун ёрдамида бошқаришга ўтганлигини ифодалаб берди. Давлат, унинг барча органлари ва мансабдор шахслар Конституция ҳамда унга мувофиқ қабул қилинган қонунлар доирасида ишлашга даъват этилгандирлар.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси Ўзбекистон халқларининг иродаси, руҳи, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. У жаҳон ҳамжамияти томонидан демократик негизлар ва тамойилларни, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини, умуминсоний қадриятларни ўзида мужассамлантирган ҳужжат сифатида қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ўтган тўрт йил мобайнида фуқаролар тинчлиги, миллий тотувлик, шахс эркинлиги ва сайлов эркинлигига, барқарор сиёсий вазиятга эришилишига ёрдам берди.

Конституция 128 та модда, 26 бобдан иборатдир. У қисқача муқаддима билан бошланади. Унинг моҳияти шундаки, халқ ўзининг мухтор вакиллари сиймосида Конституцияни қабул қилди.

Биринчи бўлим — бу Конституция асосий принципларининг мажмуидир. Булар давлат суверенитети, халқ ҳокимиятчилиги, Конституция ва қонуннинг устунлиги ҳамда Ўзбекистоннинг халқаро муносабатларнинг тўла ҳуқуқли субъекти эканлигини белгиловчи принципдан иборат.

Агар биринчи бўлим конституциявий тузумнинг асосий принциплари мажмуидан иборат бўлса, иккинчи бўлим инсоннинг ва фуқаронинг асосий ҳуқуқлари, эркинликларини мустаҳкамлайди. Ўзбекистон Республикасининг Асосий қонуни инсонни жамият ва давлатнинг энг олий бойлиги деб эълон қилади. Унинг 128 та моддасидан 60 тадан зиёди шахснинг ҳуқуқий мақомига ва фуқароларнинг эркинликларига бағишлангандир.

Конституциянинг учинчи — «Жамият ва шахс» бўлимида шахс фуқаровий жамиятнинг эркин, онгли, мустақил аъзоси сифатида таърифланган. Шахснинг манфаатлари ҳамма нарсадан устундир, шу боис Конституция шахсни энг асосий бойлик этиб белгилаган.

Инсоннинг фуқаровий ҳуқуқлари ва эркинликларининг мустаҳкамлиги ҳамда зарурийлигидан келиб чиқадиган инсонпарварлик ғоялари Конституцияга асос қилиб олинган. Аниқроғи, халқ давлат ва ҳукумат учун эмас, балки давлат ва ҳукумат халқ учун мавжуддир. Бинобарин, ҳуқуқлар ва эркинликларни эълон қилишнинг, ҳатто уларни қонунларда мустаҳкамлаб қўйишнинг ўзи камлик қилади. Бу ҳуқуқлар ва эркинликларни моддий жиҳатдан таъминлашга эришиш, эгаллаб турган лавозимидан қатъи назар юқоридан пастга қадар жамиятнинг барча аъзолари қонунларга оғишмай риоя этишини кафолатлаш зарур. Фақат ана шундай ёндашиш, ҳуқуқлар ва эркинликларнинг ҳақиқий кафолатларини ҳамда уларнинг самарали ҳимоя қилинишини таъминлаш орқали чинакам ҳуқуқий давлатни қуриш мумкин. Зеро, бундай давлат тушунчасининг ўзи барча фуқаролар томонидан бажарилиши шарт бўлган қонуннинг устунлигини, олий мақомлигини, халқаро ҳуқуқнинг миллий қонун-қоидаларга нисбатан устуворлигини, умуминсоний қадриятларнинг барча бошқа қадриятлардан юқори туришини билдиради.

Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими — ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципига асосланади. Олий Мажлис олий давлат вакиллик органи бўлиб, қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширади. Республиканинг Президенти давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғидир. У айни вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси ҳисобланади. Президент фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари, Конституция ва қонунларга риоя этилишининг кафилидир.

Ҳозирда мамлакатимиз олдида фуқароларнинг Конституциямизда ва бошқа қонунларда белгиланган ҳуқуқлари тўла рўёбга чиқарилишини таъминлашдан иборат муҳим сиёсий вазифа турибди.

Ўзбекистон суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялардан ва бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил ҳолда иш юритади.

Конституциянинг олтинчи бўлими Конституцияга ўзгартиш киритиш тартибини белгилайди. Ушбу бўлимни шарҳлаганда шуни айтиш лозимки, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси олий қонун кучига эга. Негаки у доимий ва барқарор юридик қадриятларни ўзида мужассам этган.

Конституция давлатнинг таянч қонуни сифатида узоқ вақт амал қилишга мўлжалланган бўлиб, бу унинг моҳияти ва табиатидан келиб чиқади. Унинг барқарорлиги, аввало, ундаги нормаларнинг кучли моҳияти билан белгиланади.

Конституцияни ўзгартириш тартиби унинг 127- ва 128-моддаларида баён қилинган. Конституцияга ўзгартишлар киритишнинг алоҳида тартиби назарда тутилган.

Биринчидан, бу Конституцияга ўзгартиришлар киритиш тўғрисида фақат чекланган доирадаги органлар ва олий мансабдор шахслар таклифлар кирита олишидир. Бундай ҳуқуққа Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида қонунчилик ташаббуси тартибида Ўзбекистон Республикасининг Президенти, шунингдек, ўз давлат ҳокимиятининг олий органи орқали Қорақалпоғистон Республикаси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг депутатлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди, Олий суди, Олий хўжалик суди, Бош прокурори эгадирлар.

Иккинчидан, Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартиришлар республика Олий Мажлиси депутатлари жами депутатларининг камида учдан икки қисмдан иборат кўпчилиги томонидан қабул қилинган қонунлар билан киритилади.

Учинчидан, Конституцияга ўзгартишлар киритиш учун киритилган таклифларни кўриб чиқишни бошлаш учун алоҳида муддат белгиланган. Шу боис Конституциянинг 128-моддасида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тегишли таклиф киритилгандан кейин олти ой мобайнида Конституцияга ўзгартиришлар ва тузатишлар киритиш тўғрисида кенг ва ҳар тарафлама муҳокамани ҳисобга олган ҳолда қонун қабул қилиши мумкинлиги қатъий белгилаб қўйилган. Агар Олий Мажлис Конституцияга ўзгартиш киритиш тўғрисидаги таклифни рад этса, таклиф бир йил ўтгандан кейингина қайта киритилиши мумкин. Бундай конституциявий амалиёт илғор Ғарб давлатларида мавжуддир.

Шу тарзда Конституциянинг барқарорлиги ва ўзгармаслиги, бир тарафдан Конституциянинг норматив кучи билан, иккинчи тарафдан эса Конституцияга ўзгартиришлар киритишнинг алоҳида тартиби билан таъминланади.

Бизнинг Конституциямиз аввалги «совет» конституцияларидан фарқли равишда барқарордир. Негаки, ҳокимият бўлинишининг Ғарб мамлакатларининг демократик Конституцияларига хос бўлган оқилона тарзини, меъёрларинигина эмас, ўзбек давлатчилиги ривожининг тарихий тажрибасини ҳам ўзига сингдирган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида давлат ижтимоий зиддиятларни куч ишлатиш йўли билан эмас, балки ижтимоий муросага келиш йўли билан бартараф этиш воситаси сифатида таърифланган. Шундан келиб чиқиб, мамлакатимиз Конституциясида фуқаролик жамияти, Конституция ва қонунларнинг устунлиги, фикрларнинг хилма-хиллиги, ҳокимиятни демократлаштириш каби умумдемократик ғоялар ва тартиботлардан кенг фойдаланилган.

Тариҳ далолат берадики, ҳозирги Ўзбекистон ҳудудида қонуннинг устунлиги таъминланган, фуқаролик жамияти таомиллари жорий этилган давлатлар мавжуд бўлган. Соҳибқирон Амир Темурнинг ўзи муаллифи бўлган «Темур тузуклари»да давлат арбоблари тафаккур олийжаноблиги ва маънавий улуғворлик, оқиллик ва фаҳм-фаросатлилик, оддийлик, сабр-тоқатлилик ва муросага келтира олишлилик каби фазилатларга эга бўлиши борасида йўл-йўриқлар кўрсатилган. «Темур тузуклари»даги бундай йўл-йўриқлар соҳибқирон Амир Темурнинг давлат тузилмасида ижтимоий зиддиятларни бартараф этиш принциплари ҳамда ижтимоий тотувлик ва тинчликка эришиш йўллари қандай мужассамлантирилганига мисол бўла олади. Ўзбек давлатчилиги ривожининг ана шундай тарихий тажрибаси асосий қонунимизда ўз ифодасини топган.

Умуман олганда, Конституциямизнинг ҳуқуқий концепцияси инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш, фуқаролар эркинлиги, ҳуқуқий давлат ва миллий давлатга хос хусусиятлар каби умумий қадриятларнинг узвий бирлигини ўзида акс эттиради. «Совет» конституциялари эса кўпинча муайян даврлар, ҳатто айрим шахслар учун қабул қилинганди. Ўша даврдаги конституциялар қандай бўлишидан қатъи назар, коммунистик мафкурани акс эттирган бўлиб, мавжуд тоталитар тузумни, ишлаб чиқариш воситаларига нисбатан давлат мулкчилигини қўриқлар эди. Шу сабабли етмиш йил мобайнида собиқ совет ҳудудида 1927, 1936-1937, 1977-1978 йилларда уч марта конституциявий ислоҳотлар ўтказилган.

1787 йилда қабул қилинган АҚШ Конституцияси барқарорлик ва демократиклик намунаси ҳисобланади. Унга 1791 йилда Ҳуқуқлар тўғрисидаги «билль» деб аталувчи ўн битта, кейинги асрларда ўн олтита тузатиш киритилган. Ушбу «билль»да ҳозирги американликлар муҳим ва дахлсиз деб ҳисоблайдиган виждон, сўз, матбуот, йиғилишлар ўтказиш эркинлиги каби асосий ҳуқуқлар ва эркинликлар аниқ баён қилинган ва кафолатланган.

Хулоса қилиб шуни таъкидлаш керакки, Конституциямизнинг барқарорлигини, унинг энг муҳим принциплари ва нормаларини ҳар бир ўзбекистонлик англаб етиши зарур. Чунки у маънавий-маданий эҳтиёжларни, ватанпарварлик туйғуларини, таъбир жоиз бўлса, халқнинг виждони ва диёнатини ўзида мужассамлантирган бўлиб, биз учун муқаддасдир. Шу боис Ўзбекистон Конституцияси халқимизда ватанпарварлик туйғуларини тарбиялайди, давлатимиз рамзлари: Ўзбекистон гимни, байроғи ва гербида ўз ифодасини топган бахт-саодат сари етаклайди.

ЎЗБЕКИСТОН — ЖАҲОН БАНКИ: ҲАМКОРЛИКНИНГ КЕНГ ИМКОНИЯТЛАРИ

У ёки бу мамлакатнинг халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлиги унинг жаҳон ҳамжамиятидаги мавқеини белгилашда муҳим аҳамият касб этади. Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг, сиёсий, молиявий, ҳуқуқий ва бошқа халқаро ташкилотларнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлишига интилгани боиси ҳам шунда.

Дарҳақиқат, истиқлолнинг иккинчи йилидаёқ республикамизнинг икки йирик халқаро молиявий ташкилот — Жаҳон банки гуруҳи ва Халқаро валюта жамғармаси аъзолари сафига қўшилиши катта ҳаётий воқеа бўлди.

Ўтган беш йил муддат ичида мамлакатимиз тарихи зарварақлари шу каби яна кўплаб қувончли воқеалар билан бойиди. Биз ривожланаётган давлатларнинг иқтисодий тикланиши учун муҳим ўрин тутган Жаҳон банки билан ўзаро муносабатларга тўхталишни жоиз топдик.

Жаҳон банки 1944 йилда АҚШнинг Нью-Гемпшир штатидаги Бреттон-Вудс шаҳарчасида ўтказилган халқаро конференцияда ташкил этилди. Хўш, Жаҳон банки қандай эҳтиёж туфайли тузилди?

Иккинчи жаҳон уруши тугаганидан сўнг, кўплаб мамлакатлар жиддий муаммо — тикланиш ва тараққиёт учун зарур бўлган маблағ танқислигига дуч келиши табиий ҳол эди. Ана шу муаммонинг олдини олиш мақсадида, анжуман иштирокчилари Халқаро тикланиш ва тараққиёт банкини (ХТТБ) таъсис этишга келишиб олдилар. Жаҳон банки ташкил топган илк даврда унинг асосий вазифаси Европа давлатларига тикланиш йўлида кўмаклашиш эди. Бугун эса ушбу ташкилотнинг фаолият доираси янада кенгайган. Жаҳон банки ривожланаётган ҳамда иқтисодий ўтиш жараёнини бошидан кечираётган давлатларга сармоя киритиб, уларнинг иқтисодий ўсишига молиявий кўмаклашмоқда. Айни пайтда 180 мамлакат Жаҳон банкининг аъзосидир. Ташкилот ўзининг ярим асрлик фаолияти давомида 140 дан зиёд мамлакатда олти мингта лойиҳани амалга ошириш учун 300 миллиард АҚШ доллари миқдорида кредит берди.

Жаҳон банки гуруҳи тўртта йирик ташкилотдан иборат. Булар — Халқаро тикланиш ва тараққиёт банки (ХТТБ), Халқаро тараққиёт ассоциацияси (ХТА), Халқаро молия корпорацияси (ХМК) ва Сармояларни ҳимоялаш бўйича кўптомонлама агентлик (СҲКА). Одатда ХТТБ қисқача — Жаҳон банки, деб ҳам юритилади.

Бугун Ўзбекистон Жаҳон банки гуруҳининг барча ташкилотлари билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқда. Айни пайтда Ўзбекистонда ХТТБнинг тўртта лойиҳаси амалга оширилаётир. Лойиҳалардан кўзда тутилган асосий мақсад — республикада макроиқтисодий жараённинг барқарорлашувига ҳамда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга кўмаклашиш, жумладан, қишлоқ хўжалиги ва энергетика соҳаларида бозор муносабатларига ўтишни тезлаштириш, ижтимоий ҳимоя тизимини ривожлантиришдир. Лойиҳаларни амалга ошириш учун Жаҳон банки томонидан айни пайтга қадар 252 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит ажратилган. Бундан ташқари, Ўзбекистон Халқаро молия корпорацияси ва Сармояларни ҳимоялаш бўйича кўптомонлама агентлик билан ҳам хусусий секторни ривожлантириш, банк тизимини яхшилаш, тоғ-кон қазиш ишларини маблағ билан таъминлаш, коммуникация, транспорт, сайёҳлик ва бошқа соҳаларни ривожлантиришда ўзаро ҳамкорлик қилаётир.

Жаҳон банки 1996-1997 молия йилида (молия йили июлда бошланди) Марказий Осиёда ўз фаолиятини янада кенгайтиришни режалаштирмоқда. Банкнинг бундай қарорга келишининг боисини Ўзбекистондаги сиёсий барқарорлик, дадиллик билан амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотда деб изоҳлаш мумкин.

— Лекин муносабатларимиз кундан-кунга ривожланиб бораётган бўлса-да, ҳали барча имконият ҳам тўла ишга солинганича йўқ, — дейди Жаҳон банкининг Марказий Осиё ва Европа мамлакатлари бўйича департаменти директори жаноб Юкон Хуанг. — Оддий бир мисол: хизмат кўрсатиш, яъни сервис соҳасида биз том маънодаги ҳамкорликни бошлаганимиз йўқ. Пахта етиштиришни ривожлантириш борасида эса ҳамкорлигимиз ҳали илк босқичда турибди. Агар, Ўзбекистон пахта экспорт қилиш бўйича жаҳонда иккинчи ўринни эгаллашини ҳисобга олсак, пахтачиликни ривожлантиришдаги ҳамкорлик ҳар икки томон манфаатларига хизмат қилишига амин бўламиз.

Дастлаб Жаҳон банки Ҳамдўстликнинг барча давлатлари билан кенг қамровли ҳамкорлик бошлашга шошилмаган эди. Бу даврда ташкилот мутахассислари МДҲ мамлакатларидаги иқтисодий ислоҳотлар жараёни ва уларнинг имкониятини ўргандилар.

Ўзбекистоннинг бугунги иқтисодий вазияти билан мамлакатимиз мустақилликка эришган даврдаги шароитни солиштирсак, катта фарқни кузатамиз. Ўша даврда инқирозга учраган собиқ Иттифоқдан «мерос» ўтган макроиқтисодий беқарорлик, нархларнинг доимий ўсиб туриши ва ишлаб чиқариш ҳажмининг камайиб бориши Ўзбекистон иқтисодиётини анча қийин аҳволга солган эди. Аммо, ички имкониятдан оқилона фойдаланиш, хусусан, қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлаб чиқаришни кучайтириш, нефть ва газ қазиб олиш ҳажмини ошириш, экспорт ва импортни собиқ СССР бозоридан бошқа хорижий бозорларга йўналтириш туфайли бу тўсиқлардан муваффақиятли ўтиб олинди. Ўзбекистон танлаган иқтисодий ислоҳотлар йўли эса тез орада жаҳон ҳамжамияти томонидан маъқулланди. Айни пайтда Ўзбекистон иқтисодий барқарор тараққиёт изига тушмоқда.

Халқаро ташкилотларнинг маълумотига кўра, Ўзбекистоннинг иқтисодий тангликдан тезроқ чиқиб олиши ва жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш (интеграция) жараёни Ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларга нисбатан анча тез кечмоқда. Республика ҳукумати томонидан миллий иқтисодиётнинг ўта танг аҳволга тушиб қолмаслиги учун ўз вақтида кўрилган муҳим чора-тадбирлар бу борадаги ютуқларга замин бўлаётир. Республикамизда бошланган иқтисодий ислоҳотлар бугун ўз натижасини бермоқда — нархлар ва савдо эркинлаштирилиб, иқтисодиёт марказий бошқарувдан бозор муносабатларига ўтаяпти.

— Ислоҳотнинг мазкур босқичида жаҳон иқтисодиётига интеграциялашув ички бозорни янада кенгайтириш ва ишлаб чиқарувчи кучлардан унумли фойдаланиш имкониятини беради, — дейди Жаҳон банки мутахассиси, Нью-Йорк таймс» ва «Вашингтон пост» газеталарининг собиқ иқтисодий шарҳловчиси Тим Каррингтон. Унинг фикрича, бугун ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажмини ошириш ва янги технологияларни жорий этиш учун Ўзбекистонга йирик хорижий сармоядорларнинг жалб этилаётгани жаҳонда синалган энг тўғри иқтисодий стратегиялардан биридир.

Тим Каррингтоннинг бу сўзлари Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари — Жанубий Корея, Тайван, Гонконг ва Сингапур тажрибасини ёдга солди. Мазкур минтақа давлатлари ўз миллий иқтисодиётини хорижий сармоялар жалб этиш йўли билан зарур изга солибгина қолмай, бугун четга сармоя ҳам чиқармоқда. Аслида табиий бойликларга деярли эга бўлмаган, ҳатто, 30-40 йил илгари «қолоқ» ҳисобланган бу давлатлар, бугун мисли кўрилмаган даражада тараққий этаётгани барчага аён. Зеро, сўнгги пайтларда уларнинг «Осиё йўлбарслари» деб аталаётганининг сабаби ҳам шу билан изоҳланади. Ушбу минтақа давлатлари тажрибаси шуни кўрсатадики, иқтисодий юксалиш, аввало, ҳукуматнинг иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда тутган тўғри йўлига боғлиқдир.

Агар Ўзбекистон билан бу давлатларни таққосласак, сўзсиз, республикамизнинг бу борада имкониятлари анча кенг эканлиги равшан бўлади. Бугун мамлакатимизда хорижий сармоялар учун яратилган қулай шарт-шароит Ўзбекистоннинг бой табиий заҳираларини ўзлаштириш учун чет эл сармоядорларига катта имконият бермоқда.

Тоғ-кон қазиб чиқариш соҳасида хорижий сармоядорлар билан ҳамкорликда ташкил этилган «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонаси бу борадаги катта ишларнинг дебочаси бўлди, десак хато бўлмайди. Яқинда республикамизда халқаро молия корпорацияси ҳамкорлигида Қизилқумдаги Омонтўйтоғ олтин конини ўзлаштириш бўйича янги лойиҳа маъқулланди. Лойиҳага биноан, тоғ-кон қазиш ишлари бўйича хусусий секторда Марказий Осиёда энг йирик, Ўзбекистонда эса илк қўшма корхона ташкил этилади. Қўшма корхона акциялари Ўзбекистон Геология ва минерал заҳиралар давлат қўмитаси, Навоий кон-металлургия комбинати ҳамда Буюк Британиянинг «Лонро» компаниялари ўртасида ўзаро тақсимланади. Халқаро молия корпорацияси (ХМК) эса лойиҳани маблағ билан таъминлаш ишида иштирок этади. Умуман, қиймати 355 миллион АҚШ доллари турадиган мазкур лойиҳада ХМКнинг ҳиссаси қарийб 144 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Шуни таъкидлаш керакки, қўшма корхона энг замонавий технология билан жиҳозланиб, унда МДҲда илк маротаба олтинни биологик йўл билан оксидлаш усули қўлланилади.

Хулоса қиладиган бўлсак, Ўзбекистон Жаҳон банкининг Марказий Осиё минтақасидаги ишончли шеригига айланиб бормоқда. Буни жаҳон банки вице-президенти Йоханес Линнинг яқинда мамлакатимизга расмий ташрифи яққол исботлади. У Президент Ислом Каримов билан Ўзбекистон ва Жаҳон банки ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилди. Умид қиламизки, мазкур учрашув икки томонлама манфаатли алоқаларнинг янги қирраларини очишга хизмат қилади.

Сангин ЖАББОРОВ. (ЎзА).
Тошкент — Вашингтон — Тошкент.

Бўстонлиқ тумани марказий шифохонасида дори-дармон танқислигини рўкач қилиб ўтирмай даволашнинг замонавий ҳамда халқ табобатида тажрибадан ўтган илғор усуллардан кенг фойдаланилмоқда.

***СУРАТЛАРДА:** экстрогениталь касалликлар бўлими мудираси А. Умарова беморлар билан суҳбат ўтказаётган пайти; бўлим ҳамшираси Ж. Жумабоева беморнинг юрак уришини текширмоқда.*

В. ПОРТНОВ олган суратлар.

«ҚИРҚ МУЛЛА» — ҚАДИМИЙ ҚУТЛУҒ ДАРГОҲ

Фан ва маданиятимиз тарихига назар ташласак, бундан икки минг йиллар илгари ҳам диёримизда ёзув ва илм-фан даргоҳлари мавжуд бўлганлигининг гувоҳи бўламиз.

Араблар истилосига қадар Хоразм ёзувлари мавжуд бўлиб, ота-боболаримиз ана шу ёзув асосида иш юритганлар. Аммо, араб истилочилари, бу ёзув оташпарастларники, деган баҳона билан барча китоб ва қўлланмаларни ёқиб юборишган. Ҳатто, бу ёзувдаги хатларни уйма-уй излашиб, мажбурий равишда тортиб олишган. Натижада қадимги Хоразм ёзувлари таг-туги билан йўқ бўлиб кетган. Бироқ, бу билан юртимизда илм-фан тараққиёти тўхтаб қолган эмас. Милодий VIII — IX асрларда биринчи бор таркиб топган Шарқ академияси «Байт ул-ҳикмат»да хоразмлик буюк риёзиётчи олим Мусо ал-Хоразмий ва фарғоналик машҳур фалакиётшунос Муҳаммад ал-Фарғонийлар ўз илмий тадқиқотларини олиб борганлар. 1010 йили эса буларнинг саъйи ҳаракатлари билан Урганчда Маъмун академиясига асос солинди. Уни маҳаллий халқ ҳозиргача «Қирқ мулла» илм даргоҳи деб атаб келади. Сабаби бу академиядан жаҳонга машҳур қирқ олим етишиб чиққан. «Қирқ мулла»га ўз даврида, яъни 973 — 1048 йиллари Абу Райҳон Беруний раҳбарлик қилган. Бу академияда Абу Али ибн Сино ва унинг шогирдлари Абу Саҳл Масиҳий, Зайнилдин Журжоний, Абул Ҳасан Ҳамморлар билан бир қаторда йирик математик олим Абу Наср Арроғ, Ибн Мискивайнийлар ҳам илмий изланишлар олиб борганлар. Бу қутлуғ даргоҳда қирқдан ошиқ илм-фан фидойилари игна билан қудуқ кавлашиб, бутун ер юзига танилганлар. Ҳатто, аждодларимиз бўлмиш айрим олимларимизнинг исми-шарифлари илм-фанга ўз-ўзидан сингиб кетган. Масалан, испан математиги Роберт Честерский Муҳаммад ал-Хоразмийнинг машҳур «Ал-жабр вал муқобала» асарини 1145 йили лотин тилига арабчадан таржима қилган. Таржима жараёнида у «Ал-жабр» сўзини «Алгебра», «Ал-Хоразмий»ни эса «Алгоритм» дея лотинчага ўгирган. Бу атамаларнинг биринчиси ҳозирги математика фани номига, иккинчиси эса ҳисоблаш математикасининг асосий иборасига айланган. IX аср бошларида яшаган фарғоналик олим Абул Аббос Фарғонийни эса «Альфраганус» деб атаганлар. Ҳатто, итальян адиби Дантенинг «Илоҳий комедия»сида ҳам олимимиз «Альфраганус» номи билан тилга олинади. Нега деганда 1465-66 йиллари Фарғоний илмий ишларидан кўпгина жаҳон ўқув юртларида қўлланма сифатида фойдаланилган.

Шунга ўхшаш Абу Райҳон Берунийни Оврупода «Алибарон» деб, Абу Али ибн Синони эса «Авиценна» номи билан атаганлар.

Довруғи оламга кетган «Қирқ мулла» академиясининг таъсири натижасида мамлакатимизда бошқа илм-фан марказлари бирин-кетин пайдо бўла бошлаган. Соҳибқирон Амир Темур Самарқандга тўплаган олимлар, шоирлар, тарихчилар, меъморлар XY аср фани ва маданиятига асос солган бўлсалар, Улуғбек давридаги мадраса ва расадхона академия вазифасини ўтаган. Кейинроқ эса Ҳиротда Алишер Навоий ташаббуси билан илмий-маданий марказ бунёдга келган.

80-йиллар бошларида кўҳна Урганчга борганимда минг йилдан ортиқ тарихга эга бўлган «Қирқ мулла» илм даргоҳининг сақланиб қолган асосий қисми ташландиқ ҳолда бузилиб-ёрилиб ётганди.

Уни яхшилаб таъмирлаб, музейга айлантирилса, фойдадан холи бўлмасди. Ахир у Ўзбекистонимизда бундан минг йил бурун фанлар академияси мавжуд бўлганлигини кўз-кўз қилиб турадику! Ваҳоланки, ўша пайтларда баъзи Оврупо мамлакатларида ҳали ёзма адабиёт бўлган эмас. Ўзбекистон Фанлар академияси қошида илм-фан тараққиётини кўрсатиб турувчи алоҳида бир музей ташкил этилар ва унда «Қирқ мулла» бўлими ҳам намойиш қилинар. Бу бир таклиф холос.

ОЛИМ ҚЎЧҚОРБЕКОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, ёзувчи.

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

Обуна — 97

СИЗНИНГ ҲАМРОҲИНГИЗ

Муҳтарам газетхон!

Мустақиллигимиз билан тенгдош бўлган «Халқ сўзи» газетаси мамлакатимиздаги энг муҳим воқеа-ҳодисаларни, янгилик ва хабарларни тезкорлик билан сизга етказиб турган нашрдир. Зеро, газетамиз ҳафтада беш марта чоп этилиб борилади.

Олий Мажлис қонунлари, Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ҳамда расмий хабарлар асосан «Халқ сўзи» орқали халқимизга етиб бораётганини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз.

Курраи заминда содир бўлаётган энг сўнгги янгиликлар, мамлакатимиз ҳаётига оид муҳим иқтисодий-ижтимоий, маънавий-маърифий мақолалар ва ахборотларни, чуқур таҳлил этилган сиёсий-иқтисодий шарҳларни бундан буён ҳам ўқиб боришни истасангиз, «Халқ сўзи»га обуна бўлинг!

Газетамизда чоп этилаётган долзарб, қизиқарли ва мазмундор материаллардан ҳокиму раҳбарлар, ишбилармону тадбиркорлар, деҳқону чорвадорлар, олиму зиёлилар -- барча баҳраманд бўлиши шубҳасиз.

«Халқ сўзи» ўз ўқувчилари билан доимий алоқада эканлигини улардан келаётган хат-хабарларни имкон қадар чоп этиб бораётгани ҳамда ариза ва шикоятларни мухбирлар жойида ўрганиб, айримларини тегишли идора ва ҳокимликларга юбориб уларнинг жавобларини газета саҳифаларида ёритиб бораётганлигидан ҳам англаш мумкин. Кўплаб фуқароларнинг муаммолари «Халқ сўзи» аралашгач, ижобий ҳал бўлаётганидан, халқимизга ёрдамимиз тегаётганидан беҳад мамнунмиз.

Агар сиз бироз ҳиммат кўрсатсангиз, «Халқ сўзи» бир йил ҳамроҳингиз бўлиб қолишини унутманг!

Обуна бўлиш учун сиз тегишли маълумотларни мамлакатимизнинг барча алоқа бўлимларидан олишингиз мумкин.

Шошилинг! «Халқ сўзи» — бу — сизнинг газетангиз!

Автойўл хизмати

ЙЎЛЛАР ҲАМ ЮРТНИНГ ФАЙЗИ

Кейинги йилларда Андижон вилоятида шаҳар ва қишлоқларни боғловчи барча йўллар кенгайтирилиб, равонлаштирилди. Бунда йўлсозларнинг катта ва шарафли меҳнати мужассам.

Меҳнатга чанқоқ, янгиликка ўч кишилар аллақачон иш юритишда эски усулдан дадил воз кечиб, янги технологияни ишлаб чиқаришга иккиланмай жорий этмоқдалар. «Андижонавтойўл» давлат акционерлик бирлашмаси йўлсозларини шу тоифага киритиш мумкин. Улар 2459 километрлик автомобиль йўлларидан транспорт воситалари оқимининг узлуксиз ва хавф-хатарсиз ҳаракат қилишини таъминлаш борасида кўп иш қилдилар. Хусусан, шу йилнинг саккиз ойи мобайнида 22,7 километрлик йўлга асфальт, 4 километрлик йўлга қоплама ётқизилди, 33,3 километрлик йўлнинг қопламаси қайта тикланди, 11,3 километрлик шағал йўл таъмирланиб, 193 километрдан ортиқ йўлга эса битум қуйилди.

Бундан ташқари, 60 километрлик йўлнинг четлари мустаҳкамланди, 200 дан ортиқ ерда автомобиллар тўхтайдиган майдонча ва 60 та бекат қурилди.

Яқин-яқингача Андижон--Куйганёр, Куйганёр--Пойтуғ, Андижон--Асака йўналишидаги йўллар, Андижон шаҳридаги «Буюк ипак йўли» кўчасининг бир қисми, аксарият шоҳкўчалар тор, кўримсиз ва ўйдим-чуқур эди. Бугунги кунда улар кенглиги, равон ва текислиги, ўқ чизиқлар тортилганлиги, темир-бетон тўсиқлар билан муҳофаза этилгани, четларида гулзорлар яратилиб, ободонлаштирилганлиги боис кўзларни қувонтирмоқда.

Юртбошимиз Андижонга сафари чоғида йўлсозлар шаънига ҳам илиқ сўзлар айтган эди. Ўзларининг ҳалол, самарали меҳнатига берилган юксак баҳодан руҳланган тармоқ ходимлари Тошкент--Ўш йўлининг 333--360 километрини биринчи тоифага ўтказиш учун тинмай ҳаракат қилмоқдалар. Бу йўл 15 метр кенгайтирилиб, сув ўтказувчи қувурлар узайтирилади, янги кўприклар барпо этилади. Бишкек--Ўш автомобиль йўлининг 7 километрлик қисмида ҳам шундай бунёдкорлик ишлари олиб борилаётир.

Фарғона водийси вилоятларини республикамиз пойтахти билан боғловчи Ўш--Тошкент йўлининг «Қамчиқ» довони қисмини таъмирлаш мутахассислардан ғоят аниқлик билан ишлашни тақозо этади. Бу ерда иш икки йўналишда олиб борилмоқда. Биринчисида мавжуд йўл қайта қурилмоқда. Иккинчи йўналишда эса янгиси бунёд қилинмоқда. Қаттиқ тоғ жинсларини бурғулаш ва портлатиш каби сермашаққат ишларда қўшни Қирғизистондан келган мутахассислар ҳам кўмаклашаётир. Ҳозирги кунда ушбу довонда 130 ишчи-механизатор меҳнат қилмоқда. 58 та транспорт воситасидан фойдаланилмоқда. Ўтган 8 ой мобайнида жами 40 миллион сўмликдан зиёд иш бажарилди. 416,2 минг куб метр тоғ жинслари портлатилиб, ўнгирлар текисланди.

Довонда ишлаётганлар учун барча қулайликлар яратилган. Уларга уч маҳал бепул иссиқ овқат берилмоқда, ошхона ва нонвойхона хизмат қилаётир.

-- Биз вилоятдаги қатор жамоалар билан шартнома тузганмиз, -- дейди «Андижонавтойўл» бирлашмаси раҳбари Абдупатто Жўраев. -- Шартномага кўра, «УзДЭУавто» қўшма корхонаси қурилишида, Андижон аэропортини таъмирлашда, Андижон шаҳридаги Амир Темур кўчасини кенгайтиришда, бир қанча кўприкларни тиклашда фаол қатнашдик. 10 та турар жой биносининг калитини эса эгаларига топширдик.

Йўлсозларнинг келгуси режалари ҳам салмоқли. Улар яна 340 километрлик йўлни кенгайтириб, асфальт ётқизишади, 5 та кўприк тиклашади, Тошкент--Ўш йўлининг вилоят ҳудудидан ўтган 30 километрлик қисмини эса қайта қуришади. Биргина «Қамчиқ» довонида 200 миллион сўмлик иш бажарилади.

Хизмат кўламини кенгайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ишда узилишларга йўл қўймаслик борасида бирлашма қошида ташкил этилган ёрдамчи ишлаб чиқариш корхоналари, цехлари, автохўжаликлар катта аҳамият касб этмоқда. Айни кунларда йўл хўжаликларига 5 та асфальт цехи маҳсулот етказиб бераётган бўлса, келгусида қўшимча 2 та асфальт-бетон заводи қурилади. Андижон ва Хўжаобод туманларида эса темир-бетон маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган цехлар фаолият кўрсата бошлайди.

Йўллар... Улар кун сайин ҳам энига, ҳам бўйига кенгайиб бормоқда. Кечагина носоз, ғадир-будур бўлган йўллар бугун давлатлараро аҳамиятга молик йўллардан сира қолишмаётир. Уларнинг ҳаммаси юртимиз файзига-файз қўшмоқда.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

TV ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР TV

СЕШАНБА, 12

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури. 8.00--8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.35 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Буюк Ипак йўли. Нурота». 8.55 Биржа ва банк хабарлари. 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 Янгиликлар. 10.05 «Бугуннинг ўйлари». Публицистик кўрсатув.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Инглиз тили. 11.00 Она тили. 11.30 Ўзбекистон тарихи.

*

12.00 Дутор ва танбур тароналари. 12.30 «Дастлабки тергов». Бадиий фильм. 14.00 Янгиликлар. 14.05 -- 14.25 «Қутлов». Болалар учун қизиқарли дастур.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Умид учқунлари». 18.30 Юртим жамоли. 18.40 «Пахтакор» қалдирғочи». Акмал Азизхўжаев. 19.00 «Юксалиш». Публицистик кўрсатув. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Дурдона». 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Буюк келажак сари». 21.20 Оҳанглардан таралган меҳр. 21.40 «Ўргимчак тўри». Телесериал. 22.20 «Альманах-ТВ». 22.55 «Замон». 23.05 «Мусиқий саёҳат». 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ахборот». 23.55 Тунги тароналар. 00.20--00.30 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Тропиканка сири». Телесериал. 19.05 «Мультфейерверк». 19.15 «Олтин кент». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Постфактум». 20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «АРТ-журнал». 21.15 «Дойче Велле» намойиш этади. 21.30 Оҳанглар ва Эълонлар. 22.10 «Кинонигоҳ». 23.50--00.20 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Келгиндилар». Илмий-оммабоп кўрсатув. 19.00 «Билдирсой». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси

7.30 -- 9.00 «Телетонг».

***

19.10 -- 21.35

*

21.35 Эълонлар. 21.40 «Янги қурбон». Телесериал. 22.30 «Олға, Аргамак». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
22.40 -- 23.10

*

23.10 Эълонлар. 23.15 -- 23.20 Янгиликлар.

IV

17.10 -- 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мульткарусель». 19.00 Эълонлар. 19.05 «Сен ҳақингда ва сен учун». 19.20 Шифокор билан мулоқот. 19.50 Эълонлар. 19.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм. 20.45 «Янги иқтисод». 21.15 «Озодлик номидан». Америка тарихи. 21.45 «Солиқлар ҳақида сабоқлар». 22.00 «ТВ IV да «Немис тўлқини». 22.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 23.00 «Жилет-спорт». 23.30 Эълонлар. 23.35 -- 23.45 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 13

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури. 8.00--8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Устоз ва шогирд». Ўзбекистон халқ артисти Раҳима Мазоҳидова ва Хурсаной Қодирова. 8.55 «Дурдона». 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 Янгиликлар. 10.05 «Изланишлар самараси»

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Табиийт. 11.00 Янги алифбони ўрганамиз. 11.30 «Ассалом, япон тили!».

*

12.10 «Ўсмир ва қонун». 12.30 «Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузаштлари». Бадиий фильм. 14.00 Янгиликлар. 14.05 -- 14.40 «Альманах-ТВ».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Чамандаги гулlармиз». 18.25 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадир...». 18.30 «Замон билан ҳамнафас». 18.45 «Рангин дунё». 19.05 «Сайёрамиз садоси». Публицистик кўрсатув. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Зилол». Фольклор-этнографик ансамблларнинг телевизион фестивали. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 Буюк келажак сари. «Иқтисодиёт чорраҳаларида». 21.20 «Менинг ҳам ўз созим бор...» 21.45 «Ўзбекенгилсаноат» тақдим этади... 21.50 «Автоолам». 22.00 «Талқин. XX аср». 22.25 «Морена Клара». Телесериал. 23.10 «15 дақиқа спорт ҳақида». 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ахборот». 23.55 Бокс. Сидней Львович Жаксон хотирасига бағишланган халқаро турнир. Ярим финал. 00.40 Тунги тароналар. 00.55--01.05 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Мультфейерверк». 18.35 «Табиат дунёси». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Дунё бўйлаб...» 20.10 «Компьютер-Осиё». 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Дойче Велле» намойиш этади. 21.30 «Дриблинг». 21.55 «Юлдузли механика». 22.35 «Спорт қитъаси». 23.10 Оҳанглар ва Эълонлар. 23.40 -- 00.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Марк Твен қарши». Бадиий фильм.

*

Россия жамоат телевидениеси

7.30 -- 9.00 «Телетонг».

***

19.10 -- 21.35

*

21.35 Эълонлар. 21.40 «Янги қурбон». Телесериал. 22.30 «Гўзал ўлка». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
22.50 -- 23.25

*

23.25 «Шоҳсупа сари йўл». 24.00 -- 00.05 Янгиликлар.

IV

17.10 -- 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Ўзбекистон муштарак». 18.50 «Мультькарусель». 19.05 «Ирендэк» 19.35 «Ер шари». 19.55 Эълонлар. 20.00 «Кафолат». 20.30 «ТВ IV канали эксклюзиви». 21.00 «Тошкент оқшомида». 21.30 Эълонлар. 21.35 «Мезон». 22.00 «Гулдаста». 22.20 Эълонлар. 22.25 «Тошкентнома». 22.55 «Қалб тароналари». Мусиқий дастур. 23.25 «Бу ажиб дунё». 23.45 -- 23.55 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 14

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури. 8.00--8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.35 «Зилол». Фольклар-этнографик ансамблларнинг телевизион фестивали. 8.55 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 Янгиликлар. 10.05 Гроссмейстер Сайдали Йўлдошев.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 Давлат ва ҳуқуқ асослари. 11.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 11.30 Кимё.

*

12.00 «Кичкинтой» устахонаси. 12.30 «Буни умр дерлар». Телеочерк. 12.45 «Қизил қор ёққанда». Бадиий фильм. 14.00 Янгиликлар. 14.05 -- 14.35 Мумтоз ашулалар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Катта танаффус». 18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал. 18.50 «Кўзгудаги акс». 19.05 «Акциядор луғати». 19.20 Дилнавоз садолар. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Юзма-юз». Мулоқот. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Буюк келажак сари». 21.20 Диққат, премьера: «Соҳибқирон». Видеофильм. 4-қисм. 21.50 Дилнавоз садолар. 22.00 «Мутойиба». Пайшанба ҳазиллари. 22.15 «Одобнома». 22.25 Бокс. Сидней Львович Жаксон хотирасига бағишланган халқаро турнир. Финал. 23.25 Эълонлар.23.30 «Ахборот». 23.55 «Икки дил достони». Бадиий фильм. 01.30 Тунги тароналар. 01.40 -- 01.50 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультфейерверк». 9.20 «Хобби-холл». Қизиқарли дастур. 9.50 «Курьер». 10.20 «Прайм-тайм». 10.30 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув. 10.50 «АРТ-журнал». 11.05 «Табиат дунёси». 11.55 «Компьютер-Осиё». 12.10 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам». 12.30 -- 14.10 Видео -- «О».

***

18.00 Янгиликлар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Мультфейерверк». 18.25 «Тропиканка сири». Телесериал. 19.15 «Сизнинг имконият». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам». 20.15 «Дармон». 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Видеогид». 21.25 «Бизнес-уик». 21.40 «Дойче Велле» оҳанглари ва Эълонлар. 22.20 «Кинонигоҳ». 24.00 -- 00.30 «Спорт қитъаси».

III

17.45 Янгиликлар. 17.50 Эълонлар. 17.55 «Олимпиада оҳанглари». Спорт дастури. 18.20 «Илҳом». Телефильм. 18.40 Ўзбекистон телерадиокомпанияси камер оркестрининг концерти.

*

Россия жамоат телевидениеси

7.30 -- 9.00 «Телетонг».

***

19.10 -- 21.35

*

21.35 Эълонлар. 21.40 «Янги қурбон». Телесериал. 22.30 «Зотли отлар». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
22.45 -- 23.20

*

23.20 Эълонлар. 23.25 -- 23.30 Янгиликлар.

IV

17.10 -- 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель». 19.00 Эълонлар. 19.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 19.35 Эълонлар. 19.40 «Онагинам». 20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Интер-спорт». 21.10 «02» тўлқинида». 21.25 «Каталог». 21.40 «Эколот-коктейль». 22.10 «Эллада». 22.40 «Компьютер-ревю». 23.05 Телефильм (Япония). 23.35 23.45 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 15

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури. 8.00 -- 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Юзма-юз». Мулоқот. 8.45 Пойтахт концерт залларида. 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 Янгиликлар. 10.05 «Фермер». Тележурнал.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 География. 11.00 Немис тили. 11.30 Адабиёт.

*

12.00 «Соҳибқирон». Видеофильм. 4-қисм. 12.30 «Алпомиш авлодлари». 13.05 «Саҳна ҳаёти». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Саидкомил Умаров. 14.00 Янгиликлар. 14.05 -- 14.35 «Маърифат маскани».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Митти юлдузлар». 18.30 «Мутолаа». 18.50 «Бизнес ҳафта якунлари». 19.00 «Аудитория». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Эртага -- шанба. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Буюк келажак сари». 21.20 Диққат, премьера: «Соҳибқирон». Видеофильм. 5-қисм. 21.50 Дилнавоз садолар. 22.00 «Ривоят». 22.10 «Морена Клара». Телесериал. 23.00 «Мафтункор чеҳралар». 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ахборот». 23.55 Тунги тароналар. 00.15 -- 00.30 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мульти-пульти». 9.20 «Таманно». 9.30 Мулоҳаза учун мавзу. 9.50 Дилором наволар. 9.55 Видео янгиликлари. 10.10 Видео--«О». 11.50 -- 14.00 «Спорт қитъаси».

***

18.00 Янгиликлар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Бор эканда, йўқ экан...» 18.35 «Кинохроника». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Компьютер-Осиё». 20.15 «Мусиқий йўлка». 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Сиздан ишорат». 21.40 «Ракурс». 22.00 Хит-парад ва Эълонлар. 23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм. 23.50 -- 00.20 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Аёлни изланг». Бадиий фильм. 1-серия.

*

Россия жамоат телевидениеси

7.30 -- 9.00 «Телетонг».

***

19.15 -- 21.35

*

21.35 «Янги қурбон». Телесериал. 22.30 «Шарқ ёдгорликлари». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
22.55 -- 23.30

*

23.30 Эълонлар. 23.35 -- 23.40 Янгиликлар.

IV

17.10 -- 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель». 19.00 «Дидар». 19.30 «Умид чечаклари». 20.00 Эълонлар. 20.05 «Билиб қўйган яхши». 20.30 «Мусиқий меҳмонхона». 21.00 Эълонлар. 21.05 «Коинот». 21.35 «Уй остонадан бошланади». 22.05 Эълонлар. 22.10 «Бу бўстон аро». 22.40 «Ўтмишсиз келажак йўқ». 23.10 Араб эстрадаси. 23.40 -- 23.50 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 16

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури. 8.00 -- 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.35 «Таранним». Мусиқий дастур. 9.05 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Паҳлавон Маҳмуд». 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 «Цирк! Цирк! Цирк!»

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.30 «Талабалик йилларим». 11.10 «Хабарнома». 11.20 «Баҳс». 11.45 Мулоҳаза, мунозара, мунособат.

*

12.15 «Соҳибқирон». Видеофильм. 5-қисм. 12.45 «Шоҳруҳ» клуби. 13.15 Эстрада қўшиқлари. 13.45 -- 15.15 «Табор кўкка интилади». Бадиий фильм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 «Совға». 18.20 «Олам». 18.35 «Мактуб». 18.50 Дилнавоз садолар. 19.10 «Ҳайрат». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Оқшом эртаклари. 20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида). 20.15 Дилнавоз садолар. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Буюк келажак сари». 21.20 Диққат, премьера: «Соҳибқирон». Видеофильм. 6-қисм.

«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:

22.00 «Заковат». 22.10 «Жаҳон киноси юлдузлари». 22.25 «Имкон чўққилари». 22.35 «Элвис ва мен». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...» 9.20 «Кинохроника». 10.10 «Компьютер-Осиё». 10.30 «Мусиқий йўлка». 10.40 «Сиздан ишорат». 11.20 «Ракурс». 11.40 «Кинонигоҳ». 13.20 -- 14.20 «Спорт қитъаси».

***

18.00 «Мультдаста». 18.20 «Жозиба». 18.30 Эълонлар. 18.35 «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. Телесериал. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Дубляж». 20.05 «Жозиба». 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури:

21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат». 21.25 «Алмисоқдан қолган дўкон». 21.35 Оҳанглар ва Эълонлар. 21.55 -- 23.35 Видео -- «О».

III

17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар. 17.10 «Аёлни изланг». Бадиий фильм. 2-серия.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.20 -- 21.35

*

21.35 «Мўъжизакор гўзаллик сири». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
22.00 -- 22.35

*

22.35 Эълонлар. 22.40 «Оқ бўрилар». Бадиий фильм. 00.20 -- 00.30 «Жонажон шаҳрим жамоли». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика». 9.15 Эълонлар. 9.20 «Шанба эртаги». 10.50 «Комедиантлар». 11.10 «Клип-антракт». 11.15 «Рақслар қанотида». 11.45 «Клип-антракт». 11.50 Кинонинг олтин асри. «Интиқом куни». Бадиий фильм.

***

17.10 -- 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультькарусель». 19.00 «Шанба оқшомида». 19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм. 20.00 Эълонлар. 20.05 «Одам ва олам». 20.30 «Клип-антракт». 20.35 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.40 «Салом, Франция!». 21.10 Эълонлар. 21.15 Кинонинг олтин асри. «Ромео ва Жульетта». Бадиий фильм. 1-серия. 22.20 «Чинсэн». 22.50 «Спектаклдан сўнг...». 23.20 «Беш дақиқа ўзим учун». 23.25 «Хит-коллекция». 23.40 «Жилет-спорт». 00.10 «Бу ажиб дунё». 00.30 Эълонлар. 00.35 -- 00.45 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури. 8.00 -- 8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур. 9.15 «Морена Клара». Телесериал. 10.00 «Ватанимга хизмат қиламан». 11.00 «Ташриф». Дам олиш дастури. 11.40 «Ўйла! Изла! Топ!». Телемусобақа. 12.15 «Соҳибқирон». Видеофильм. 6-қисм. 12.55 «Ўзбекистон спорти». 13.15 «Болалигим -- пошшолигим». Видеоканал. 14.15 -- 14.55 М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 16-қўй.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар учун концерт. 18.15 «Ўргимчак тўри». Телесериал. 19.00 «Келгуси ҳафтада». 19.15 «Соғинч». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Панорама» (рус тилида). 19.55 Эълонлар. 20.00 «Бир ўлка-ки...». 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ҳафтанома». 21.00 Эълонлар. 21.05 «Буюк келажак сари». 21.25 «Илҳом сатрлари». 21.30 «Мусиқа салтанати». 21.50 «Шахс ва баҳс». 22.15 Диққат, премьера. М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 17-қўй. 22.55 Футбол олами. 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ҳафтанома». 24.00 «Келгуси ҳафтада». 00.15 Тунги тароналар. 00.35 -- 00.45 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультдаста». 9.40 «Жозиба». 9.30 «Дубляж». 9.45 «Жозиба». 10.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат». 10.25 «Алмисоқдан қолган дўкон». 10.35 Видео -- «О». 12.15 -- 14.00 «Спорт қитъаси».

***

18.00 Бугун ТВ-2 дастурида. 18.05 Эълонлар. 18.10 «Даракчи». 18.20 «Боланинг тили...». 18.30 «Мульти-пульти». 18.45 Таманно». 18.55 «Табиат шифохонаси». 19.05 Мулоҳаза учун мавзу. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Панорама» (рус тилида). 19.55 Эълонлар. 20.00 Видео янгиликлари. 20.20Дилором наволар. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ҳафтанома». 21.00 Эълонлар. 21.05 «Мухлис». 21.25 «Норизо ва ношукурлар» туркумидан. Телесериал. 22.05 Оҳанглар ва Эълонлар. 22.45 Видео -- «О». 00.20 -- 00.25 Дастур ниҳояси.

III

17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
17.40 -- 23.00

*

23.00 Эълонлар. 23.05 -- 23.30 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!». 9.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида). 9.40 «Эртакларнинг бу сеҳрли олами». 11.20 «Клип-антракт». 11.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 11.55 «Парле ву франсэ?». 12.25 «Жонли сайёра». 12.45 «Афсона ва ҳақиқат». Ҳужжатли кино. 13.25 «Оқ соя». 13.55 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари. 14.25 Киносалон. «Ўйинчоқ». Бадиий фильм. 15.45 «Биргалашиб куйлайлик». 16.30 «Лирик лаҳза». 16.35 Эълонлар. 16.40 «Сенинг вақтинг». 17.10 «Бола йўқолди». Қисқа метражли бадиий фильм. 17.40 «Мусиқий Олимп».

*

18.10 -- 19.45 Туркия телевидениеси.

*

19.45 «ТВ IV да етти кун». 20.00 «Мультькарусель». 20.15 «Телеташриф». 20.30 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин». 21.00 «ТВ IV да етти кун». 21.15 «Клип-антракт». 21.25 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари. 21.55 Эълонлар. 22.00 «Голливуд-рок». Ёшлар учун мусиқий дастур. 22.30 Киносалон. Кевин Костнер «Қасос» фильмида. 00.20 -- 00.30 «Хайрли тун!».

ИДАТ «Асака» банки ва унинг бўлимларида

Махсус «Автоомонат» счёти очилган. Кредитни ҳужжатлаштириш учун «Автоомонат»га қўйилган пул миқдори автомобиль нархининг 35%ни ташкил қилиши шарт. «Автоомонат» счётини очиш учун бошланғич тўлов миқдори 5000 сўмдан кам бўлмаслиги керак. «Автоомонат» счётини очган фуқароларга, автомобилларни кредитга сотиб олишни ҳужжатлаштириш учун турар-жой ҳокимиятларида тузиладиган навбатда турувчилар руйхатига кириш ҳуқуқини беради.

ИДАТ «Асака» банк бўлимларининг манзили:

1. Нукус бўлими -- Нукус шаҳри, Беруний кўча, «Ўзавтотеххизмат» АЖК.

2. Асака бўлими -- Асака шаҳри, Г. Якубова кўча, 14.

3. Андижон бўлими -- Андижон шаҳри, Кольцевая кўча, 1.

4. Бухоро бўлими -- Бухоро шаҳри, Ғиждувон кўча, 69.

5. Жиззах бўлими -- Жиззах шаҳри, Ўзбекистон катта тракти кўча, 115.

6. Қарши бўлими -- Қарши шаҳри, Самарқанд кўча, «Ўзавтотеххизмат».

7. Сирдарё бўлими -- Гулистон шаҳри, Охунбобоев кўча, 134.

8. Термиз бўлими -- Термиз шаҳри, Омонова кўча, 2.

9. Фарғона бўлими -- Марғилон шаҳри, Саккокий кўча, 9.

10. Урганч бўлими -- Урганч шаҳри, Промышленная кўча, 24.

11. Наманган бўлими -- Наманган шаҳри, Марғилон кўча, 105.

12. Навоий бўлими -- Навоий шаҳри, Амир Темур кўча, 2.

13. Самарқанд бўлими -- Самарқанд шаҳри, Спитамен кўча, 157.

14. Тошкент вилояти бўлими -- Тошкент шаҳри, Чимкент кўча, 79.

15. ИДАТБ «Асака» амалиёт бошқармаси, Тошкент шаҳри, Нукус кўча, 67.

Маълумот учун телефон: 55-56-16

ÖZBEK SERVIS MAŞ

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС"

ЎЗБЕК-БЕЛОРУС ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРИДАН СОТАДИ:

- МАЗ-5551 самосваллари;
- суперМАЗ-54329-020 тягач, МАЗ-9330 полуприцепи билан;
- МАЗ-8378 прицепи;

- ЮМЗ базасида "Борекс" экскаваторлари.

Двигателлар:
- ЯМЗ-238-2М;
- Д-245, Д-243.

ЗИЛ-ММЗ-4502 автомобилини Д-245 трактор двигателини ўрнатиб, қайта жиҳозлаб беради. Бунинг учун Ўзбекистон Республикаси ИИБ ДАНБ билан келишилган гувоҳнома бор.

Ҳамма модификациядаги МАЗ автомобилларини республикага етказиб бериш учун буюртмалар қабул қилинади.

Ҳақ тўлаш - сўмда, пул ўтказиш, вексель.

Манзил: Тошкент ш., Кафанов-Нукус массиви, 3.
Телефонлар: (3712) 54-99-19, 54-62-09, 54-07-80. Факс: 54-99-11.
Андижон шаҳридаги филиал, (37422) тел.: 4-66-53, факс: 4-31-76.
Навоий шаҳридаги филиал, (43622) тел.: 6-49-69, 3-49-59.
Бухоро шаҳридаги филиал, (36522) тел.: 3-07-40, факс: 6-68-63.

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС" - МАҲСУЛОТЛАР ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН СОТИЛАДИ

Ўзбекистон Бухгалтерлар ва аудиторлар ассоциацияси

"(PKF) Панел Керр Форстер" инглиз аудиторлик фирмаси, Молия вазирлиги ва Давлат мулки қўмитаси мутахассислари билан биргаликда 1996 йил 26, 27 ва 28 ноябрда аудит бўйича ўқув-машғулот ўтказади.

Ўқув дастури:

1. Ўзбекистонда аудит. Аудит тўғрисидаги янги қонун лойиҳасининг муҳокамаси.
2. Аудит андозалари.
3. Аудитнинг одобий тамойиллари.
4. Аудиторлик текширув техникаси.
5. Ўз ишини режалаштириш, текшириш ва ёзиб бориш.
6. Ички назорат, жумладан, кичик корхоналарда.
7. Ҳисоб-китоб олиб бориш тизимини текшириш.
8. Ички аудит.
9. Фойда ва зарарни жамлаб ҳисоблаш.
10. Баланс.
11. Аудиторлик таваккал.
12. Молиявий ҳисоботларга изоҳлар.
13. Аудиторлик хулосаларнинг турлари.

Машғулот ХДПнинг Юнусобод тумани кенгаши биносида (А. Темур кўчасидаги "Қозоғистон" кинотеатри олдида) бўлади.

Ўқув-машғулотда қатнашиш пуллик бўлиб, овқатланиш текин, услубий материаллар пакети берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар "Тошкент" меҳмонхонасида икки кишилик хона билан таъминланадилар.

Ўқув-машғулотда қатнашиш ва меҳмонхонадан жой банд қилиш учун буюртмалар 1996 йил 20 ноябргача қабул қилинади.

Машғулот чоғида Бухгалтерлар ва аудиторлар ассоциацияси томонидан чиқарилган янги "Аудитор маълумотномаси"нинг тақдимоти бўлади.

Бизнинг манзил: Ниёзбек йўли, 6
(собиқ Урицкий кўчаси), автобусларнинг "Олой бозори" бекати.
Телефонлар: 34-01-87, 35-72-51.

"БИ-ЭЛ-МОТОРС"

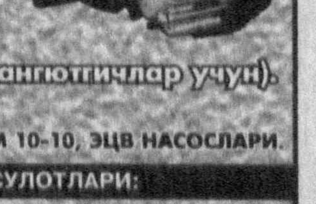

ЭЛЕКТР ДВИГАТЕЛЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА ЕТАКЧИ КОРХОНАЛАРДАН БИРИ - БИШКЕК ЭЛЕКТР-МАШИНАСОЗЛИК ЗАВОДИНИНГ РАСМИЙ ВАКИЛИ.

ДАО, ДАСМ, ДАО-Ц
(кир ювиш машиналари, чангютгичлар учун).

ТХИ 90/49 КИМЁВИЙ НАСОСЛАР.
НВ 50/50 НЕФТЬ НАСОСЛАРИ. ГНОМ 10-10, ЭЦВ НАСОСЛАРИ.

ҚИРҒИЗИСТОН МАҲСУЛОТЛАРИ:

АСБОЦЕМЕНТ ҚУВУРЛАР
/ДИАМЕТРИ 150-500 мм/.
ШИФЕР.

Чўктирма насосларнинг "Каскад" бошқарув станциялари.

Ўзбекистондан маҳсулот етказиб берувчилар билан ҳамкорлик қилишга тайёрмиз.

Манзил: Тошкент ш., Уста Ширин кўчаси, 117 (Агрегат заводи ҳудудида).
Телефонлар: (3712) 48-29-42, 48-28-74. Факс: 48-19-40.

Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси жамоаси, Ўзбекистон халқ рассоми, уруш фахрийси

Зокир ИНОҒОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўсимлик моддалари кимёси институти жамоаси институт илмий котиби Т. Дўстмуҳамедовга акаси

Собиржон ДЎСТМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади».

Мирзо Улуғбек номли Тошкент давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг жамоаси биотехнология кафедраси мудири, профессор М. М. Раҳимовга отаси

Мирзаҳаким РАҲИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Ўзқурилишматериалсавдо» акционерлик жамияти жамоаси бошқарма раиси ўринбосари ва N20 «Комфорт» дўкони директори Тимур Нурматовга отаси

Ниёз НУРМАТОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзсувқурилиш» давлат концерни жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ирригатор

Мухтор АББАСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

М. Қориёқубов номидаги академик ва халқ бадиий жамоалар дирекцияси жамоанинг собиқ созандаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Маҳмуджон МУҲАМЕДОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласи ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

Жиноят жазосиз қолмайди

ҚОТИЛЛАР ҚЎЛИДАГИ «ҚАДАҲ»

ёки Наманган ва Сирдарё вилоятларида ҳаракат қилган одамкуш жиноятчи гуруҳ аъзоларининг қилмиш-қидирмишлари хусусида

Бу гуруҳнинг жиноятларини ҳикоя қилувчи тил совуқ терга ботади.
Бу гуруҳ аъзолари ҳар бир жиноят олдидан режа тузиб, пухта иш юритган.
Улар навбатдаги қотиллик, босқинчилик, талончилик арафасида ва уни якунлагач базми-жамшид уюштирганлар ва ана шу базмларда омад ва бойлик учун қадаҳ кўтарганлар.
Гуруҳга 1939 йилда Фарғона вилоятининг Риштон туманида туғилган, тўлиқсиз ўрта маълумотли, беш нафар фарзанднинг отаси Шарофиддин Зокиров бошчилик қилган.

Унинг ўғиллари Шокир, Раҳимжон ва қизи Қумринисолар тўлиқсиз ўрта маълумотга эга. Икки ўғлининг вояга етмаган бир нафардан фарзанди бор. Шунингдек, гуруҳнинг Қобил Орипов, Облоберди Рўзиев, Ҳотам Қаюмов, Илҳом Ҳамидов сингари аъзолари бўлган.

Шарофиддин Зокиров тулкидай айёр, илондек заҳарли, бўридай ваҳший кимса эканлиги бугун кўпчиликка аён бўлди. У бошлиқ гуруҳ кўплаб кишиларнинг ёстиғини қуритди, мол-мулкига чанг солди, тинч оилаларни барбод қилди. Қуйида улар содир этган жиноятларнинг айримлари тафсилотини келтириб ўтамиз.

Ш. Зокиров ҳамтовоғи И. Ҳамидов билан 1987 йил 7 июлдан 8 июлига ўтар кечаси Наманган вилоятининг Поп туманидаги Чиғаноқ қишлоғида яшовчи Ирисбой Ботиров ва Майсара Тўраеваларнинг уйига бостириб кириб, пичоқ ва мантировка билан иш кўрди. Натижада ҳар икки қария бош суяги ёрилиши ва мияга қон қуюлиши туфайли ҳаётдан кўз юмади.

Бу икки қотил ҳозирча номлари номаълум бўлган кимсалар билан 1988 йилнинг 2 мартидан 3 мартга ўтар кечаси Поп туманидаги Беруний номли давлат хўжалиги хазинасидан 54700 сўм пулни олиб, ўзгага тегишли «Урал» мотоциклида қочиб қолишади. Қоровул Қурамат Акрамовнинг жасади хонада қолдирилади. Суд-тиббиёт экспертизасининг хулосасига қараганда қоровул шафқатсизларча қийнаб ўлдирилган.

Шарофиддин Зокиров тулкидай айёр одам, дедик. У Намангандаги қонли қилмишларининг чуви чиқишидан чўчиб, Сирдарё вилоятининг Гулистон шаҳрига кўчиб келади. Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас, деган гап бор. Ўзгалар мулкини талон-тарож қилишга, ўзлаштиришга ружу қўйган бу кимса Гулистонда фаолиятини давом эттиради. Унга ўғли Шокир, қизи Ҳафиза ҳамда танишлари Облоберди Рўзиев, Ҳотам Қаюмов ва Илҳом Ҳамидовлар кўмак беради.

1991 йил 5 августда бу кимсалар Гулистон шаҳар, 1-мавзе, 18 уй, 20-хонадонда ёлғиз яшовчи ногирон қария Ҳамро Ҳамроевнинг хонадонига келади. Мезбон «меҳмонлар» олдига дастурхон ёзади. Кўп ўтмай Зокиров унга «Бор пулингни чиқар! Бўлмаса бошинг кетади!», дейди. Уй эгаси берган пул уларга кам кўринади. Ана шунда Шарофиддин Зокиров «финка» пичоғи билан мезбонга таҳдид қилади. Ҳаёт ширин, ҳамманинг ҳам яшагиси келади. «Жон биродарлар, менга тегманглар. Бу ишни ҳеч кимга айтмайман», дея уй эгаси уларга ялиниб-ёлворади. Аммо Шарофиддин Зокиров «Йўқ, бу қария барибир бизни сотиб қўяди, уни ўлдириб кетамиз», дея қария бўғзига пичоқ уради. Унга Облоберди Рўзиев ва Ҳотам Қаюмовлар кўмак беради. Хириллаб жон бераётган қарияга Илҳом Ҳамидов яна бир неча бор пичоқ санчади. Босқинчилар жами 3965 сўм пул ва қимматбаҳо буюмларни олиб ғойиб бўладилар.

«Қуш уясида кўрганини қилади», дейди халқимиз. Ҳақиқатдан ҳам шундай. Одам қиёфасидаги бўри оиласида тарбияланган Шокир Зокиров шафқатсизликда, маккорликда отасидан қолишмасди. У 1992 йил апрель ойида гуруҳ аъзоси Қобил Орипов билан олдиндан тил бириктириб, танишлари бўлган Жаббор Шойбековни «Сизни уйлантириб қўямиз... Беванинг кўрган куни қурсин», деган алдов билан Сирдарё матлубот жамиятининг бўрдоқичилик базаси яқинидаги уйларга бошлаб келади. Яқинда Қашқадарёдан қайтиб келган отасининг бу «қулай ўлжа»дан боши кўкка етади. Ҳунармандчилик билан шуғулланиб, анчагина маблағ орттирган қария «холис хизмат» кўрсатмоқчи бўлган уй эгаларидан хурсанд бўлиб, шу ерда тунаб қолади. Ярим тунда Шарофиддин Зокиров у ётган хонага кириб болтанинг тиғли томони билан қариянинг бошига бир неча маротаба уради. Чолнинг ёнидан чиққан 8 минг сўм пул ва соатни қотил ўғли Шокир ва Қобил Ориповлар билан бўлишиб олади. Ўликни эса палосга ўраб, фермадан 300 метр наридаги кўл бўйига кўмиб ташлайдилар.

Гуруҳ аъзоларининг қилмишлари узоқ вақт пинҳона қолганлиги туфайли, уларнинг иштаҳалари тобора ҳакалак отади. Қўшни Тожикистоннинг Ўратепа шаҳрида истиқомат қилувчи Облоберди Рўзиев ҳамшаҳари Фарҳод Латиповдан 50 минг сўм қарз олган эди. бироқ у қарзни қайтариб беришни ҳатто ўйламасди ҳам. Қаловини топиб қор ёндирмоқчи бўлган Облоберди Фарҳод Латиповни 1993 йил 11 май куни Гулистон шаҳрига бошлаб келади. «Пулингизни Гулистонда оласиз» деган алдовга ишонган Фарҳод Латипов 11 май ўзи учун фожиали тугашини билмасди. Облоберди Рўзиев ҳамтовоқлари Ҳотам Қаюмов ва Қобил Ориповларга дардини айтади. «Фарҳодни ўлдирсак ҳам қарздан қутиламан, ҳам ёнидаги пулга эга чиқамиз», дейди у шерикларига. Гулистондаги зиёфат айни қизиган бир дамда Зокировлардан кенжаси бўлмиш Раҳим уч бурчакли темир билан Фарҳод Латиповнинг бошига туширади. Отаси Шарофиддин эса мажолсиз «меҳмон» кўкрагига, ўнг ва чап биқинига пичоқ санчади. Облоберди Рўзиев танаси совуган марҳумни оёғи билан тепиб, хуморидан чиқади. Қотиллар Фарҳод Латиповнинг жасадини болалар аравачасига ортиб, шаҳар ўртасидан оқиб ўтувчи каналга ташлаб юборадилар.

1993 йилнинг 27 июль куни гуруҳ аъзолари Гулистон тумани «Октябрь» жамоа хўжалигининг марказий таъмирлаш устахонаси қоровули Ҳайдарали Абдужалиловни қийнаб ўлдирадилар. Улар бу ердан кейинги босқинчилик ва талончиликлари учун ўзларига асқотиши мумкин бўлган асбоб-ускуналарни ўмаришади.

Қаранг, 6 йил ичида қанчадан-қанча юқорида номлари тилга олинган ва тилга олинмаган кишиларнинг ёстиғи қуриди. Бегуноҳ кишиларни азоблаб ўлдиришдан роҳатланган бу тўда иштирокчиларини на ялиниб-ёлворишлар, на қўш-қўллаб тутқазилган даста-даста пуллар, на кўз ёшлари тўхтатиб қололди. Уларнинг нияти ҳеч қачон ва ҳеч қаерда тирик гувоҳ қолдирмаслик эди. Бу гуруҳ нафақат одам ўлдириш, босқинчилик қилиш билан шуғулланишган. Улар, шунингдек, Наманган ва Сирдарё вилоятларида талончилик, ўғирлик, фирибгарлик билан ҳам машғул бўлишган.

Сирдарё вилоят судида Жалғаш Юлдашев раислигида кўриб чиқилган бу жиноий иш терговида ўнлаб жабрланувчилар гувоҳлик бердилар. Гуруҳ аъзолари гилам, магнитофон, енгил автомашина, соатлар, кийим-бош, пул ва қимматбаҳо буюмларни ўғирлаш билан машғул бўлганлар. Уларнинг давлатга ва оддий фуқароларга етказган моддий зарари бир неча юз минг сўмларни ташкил этади.

Пул ва буюмнинг ўрнини қачондир тўлдириш, қоплаш мумкин. Аммо инсонлар ҳаётини тиклаб бўлармикан? Бу ваҳшийларнинг иш юритишида галати усул яққол бўртиб туради. Қарангки, улар кўпроқ ҳимоясиз қарияларни, ногиронларни нишонга олишган. Чунки бундай одамларни талаш, ўлдириш улар учун осон бўлган.

Шарофиддин Зокиров тўдасининг пайдо бўлишига, кенг кўламда фаолият юритишига нима асос бўлди, деган савол пайдо бўлади. Тоғни урса талқон қиладиган ўғиллари бўлган бу одам нега бунчалик жирканч ҳаёт кечирди? Ана шу саволлар тилимизга келганда бир нарсага алоҳида эътибор бериш керак. Шарофиддин Зокиров узоқ йиллар ҳеч қаерда ишламаган. Унинг на билими, на инсоний дунёқараши бўлган. Мана шу оилада ўсиб-улғайган Шокир ва Раҳимлар ўрта мактабни тугаллашни ўзларига эп кўрмаган. Ота эса фарзандларини билимли, заковатли одамлар қилиб тарбиялаш ўрнига улар онгида ҳайвоний феъл-атворни шакллантиришга ҳаракат қилган. Бўри оиласида бўриваччалар тарбияланади. Минг афсус, надоматлар бўлсинки, бу бўриваччалар вояга етиб, эсини таниб тилсиз, онгсиз ҳайвонларни эмас, балки одамларни овлашга, панжалари қонга ботган «ота бўри» паноҳида қон шимиришга ружу қўйдилар.

Ўзини билган, шаънини кўз қорачиғидай авайловчи ҳеч бир мусурмон оиласида ота-болалар бир дастурхон атрофида ўтириб, ароқ ичмайди. Оиласининг эртасини ўйлага ака-укалар, ота-болалар била туриб ўз ҳамтовоқларига опа-сингилларини қўшиб бермайди. Бироқ Зокировларда ана шундай тубан одат анъана тусига кириб қолганди. Саводсизлик, инсоний орзу-умидлардан йироқлик бу оилани тубанлик жарига иркитиб ташлаганди.

Ота-болалар суд тергови чоғида бир-бирларини айблашга, бир-бирларининг юзига балчиқ суртишга ҳаракат қилганлиги ҳам уларнинг асл башараларини янада очиқроқ кўрсатди.

Шарофиддин Зокиров кейинги йилларда бизнинг жамиятда юзага қалқиб чиққан, қилмиши фош этилган энг манфур, энг жирканч кимсалардан биридир. Бу одамнинг ёшлиги, Риштондаги ҳаёти, феъл-атвори, танишбилишлари билан бўлган муносабати ва бошқа жиҳатлари руҳшунослар, тиббиёт ходимлари, қаламкашлар томонидан чуқур ўрганилиши зарур. Унинг мана шундай қонхўр шахс бўлиб, шаклланишига туртки бўлган ҳар бир манба синчиклаб ўрганилишга лойиқ. Бу мақсад йўлида турли идоралар хизмати, кишилар меҳнати ва сарфланажак маблағдан қочмаслик керак. Бу биз учун, фарзандларимиз учун, тинч ва осойишта жамиятимиз учун, хуллас бугунги ва эртанги кунимиз учун жуда-жуда зарур.

Сирдарё вилоят суди Шарофиддин Зокировни, унинг ўғиллари Шокир ва Раҳимларни, шунингдек, гуруҳнинг фаол аъзолари бўлган бир неча қотилликларда иштирок этган Қобил Орипов, Облоберди Рўзиевларни энг олий жазога — ўлимга маҳкум этди.

Т. ИСОҚУЛОВ,
Сирдарё вилоят судининг раиси,
А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

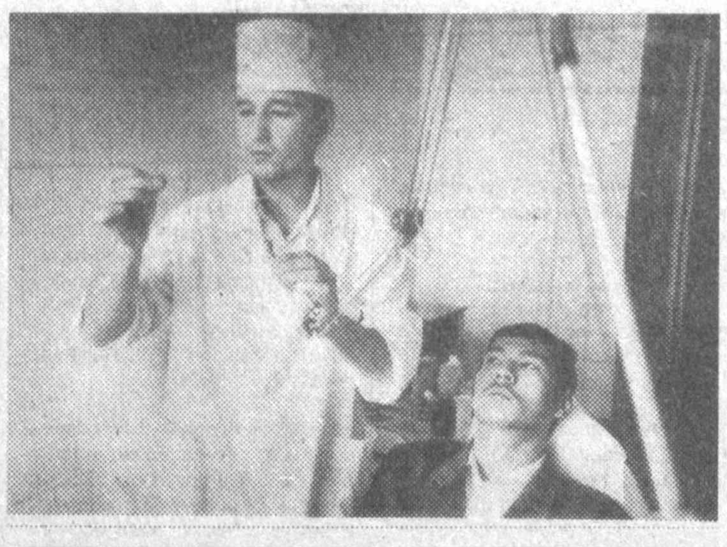

Ота касбини давом эттираётган стоматолог Равшан Қозоқбоев пойтахтимизнинг Ҳамза туманидаги 8-тиш поликлиникасида хизмат қилаётганига беш йилдан ошаяпти. У ҳали ёш бўлишига қарамасдан, поликлиниканинг тажрибали врачларидан ҳисобланади. Чунки уни мижозлари «хушмуомалали, қўли енгил врач» деб аташади. Шу боисдан бўлса керак, Равшаннинг сменаси куни эшик олдида навбат кутиб турувчилар сони ҳар доимгидан ҳам кўпайиб кетади. Равшан эса уларни ҳамиша хушмуоамалалик билан қарши олади.

Х. МИРЗАКАРИМОВ
олган сурат.

ХАБАРЛАР

«ШАМОЛ АБАДИЙ ЭСМАЙДИ»

Юнус Ражабий номидаги Жиззах мусиқали драма театрида ёзувчи Туроб Мақсуднинг 1916 йил Жиззах қўзғолони ҳақидаги «Шамол абадий эсмайди» драмаси томошабинлар ҳукмига ҳавола этилди. Уни ёш режиссёр Илҳом Норматов саҳналаштирди.

ДЎСТЛИК УЧРАШУВИ

Республика «Камолот» жамғармасининг Бухоро вилояти бўлими ёшларнинг халқаро дўстлик учрашувини ташкил этди. Бухорои шарифнинг 2500 йиллигига бағишланган ушбу тадбирда Беларусь, Туркманистон ёшлар ташкилотлари вакиллари, шунингдек Тошкент, Самарқанд ва Фарғона вилоятлари ёшлари қатнашди.

Халқаро учрашув иштирокчилари уч кун давомида қизиқарли тадбирларда иштирок этдилар. Таниқли олимларнинг Бухоронинг 2500 йиллигига, Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишланган суҳбатларини тингладилар. Шаҳарнинг тарихий ёдгорликларини зиёрат қилдилар.

1996 йил — АМИР ТЕМУР йили

СОҲИБҚИРОН ТАРИХИ БРИТАНИЯДА ЎҚИТИЛМОҚДА

«Жаҳон» ахборот агентлигининг мухбири Б. Олимов Манчестер университети доктори Чигдем Балим-Хардингдан Британияда Амир Темур тарихининг ўрганилиши ҳақида сўзлаб беришни сўради.

— Хардинг хоним, Амир Темур фаолияти тарихи ёшларга ўргатилишининг аҳамияти тўғрисида сизнинг фикрингизни билмоқчи эдик.

— Демократия туфайли биз ўзимизнигина эмас, бошқаларни ҳам ҳурмат қилишни ўргандик. Агар биз ўзимизни ҳурмат қилмасак, бошқалардан бизни ҳурмат қилишларини кутиб бўлмайди. Ўзимизни ҳурмат қилиш учун эса биз тарих ва маданиятимизнинг барча яхши ва ёмон томонларини билишимиз керак. Биз аждодлардан келажак учун нималар қолдирилганлигини билмоғимиз даркор. Бу айнан Ўзбекистон учун муҳимдир. Негаки, халқингиз узоқ йиллар давомида сиёсатчиларнинг сохта ғояларига асосланган тарих ва маданиятга ишонтиришга уринилди. Ҳозир эса ёшлар ўзларининг асл тарихларини ўрганиш имконига эга бўлдилар.

Амир Темур фаолияти тарихи бунга ёрқин мисол бўла олади. Бир томондан қараганда, у мураккаб шахс. Шубҳасиз, унинг юришлари қурбонларга сабаб бўлган. Аммо бизга яхши маълумки, ўрта асрларда ўзаро жангу-жадаллар одатий воқеа эди. Нима бўлганда ҳам у юксак ақл соҳиби, тадбиркор сиёсатдон, санъат ва маданиятнинг ҳомийси сифатида ном қолдирган. Марказий Осиё, Ўрта Шарқ ва ёндош бошқа ҳудудлардаги ўз авлодларининг иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда қўлга киритган ютуқларига сабабчи бўлган.

Ўзбекистон темурийлар даврини тадқиқ этишда жаҳон олимлари учун ўзига хос мувофиқлаштирувчи марказ бўлиши керак. Айни пайтда, ўзбек халқи ўша давр санъати, маданияти меросини кўз қорачиғидек асраб-авайлаши лозим.

— Британияда Амир Темур фаолияти тарихи қандай ўрганиляпти?

— 12-16 ёшли ўсмирлар «Non-European History» (Европадан бошқа мамлакатлар тарихи) факультетининг Исломий тарих бўлимида Амир Темур фаолиятини ўрганадилар. Аммо мавжуд тарих дарсликларининг Амир Темур фаолияти аҳамиятини кўрсата олмаслигидан афсусланаман.

Ўқувчиларнинг ёшларига мос ва уларга тарихни ўрганишда яқиндан ёрдам берувчи адабиётлар йўқ. Биз ҳозир ана шу муаммони ҳал қилиш ниятидамиз.

Осиё минтақаси тарихини ўрганувчи университет талабалари ҳам Амир Темур фаолияти билан танишадилар. Лекин улар ҳам бу мавзудаги қўлланмалар йўқлиги сабабли мактабларнинг юқори синфларига мўлжалланган дарсликлардан фойдаланишмоқда. Эндиликда бу бўшлиқни тўлдириш йўлида изланишлар олиб борилмоқда.

— Хардинг хоним, айтингчи, Амир Темур ва унинг тарихдаги ўрни тўғрисида илмий изланишлар олиб борганмисиз?

— Мен бу соҳада махсус илмий иш қилганим йўқ. Лекин Британиядаги юқори синфларга дарс берувчи ўқитувчиларни Марказий Осиё, Ўрта Шарқ, Евроосиё тарихи фани бўйича ўқитаман. Бундан ташқари, мен талабалар учун дарслик ёзадиган ўқитувчиларга мураббийлик қиламан. Улар учун зарур манбалар топаман, уларнинг илмий ишлари мундарижаларини тузишда амалий ёрдам бераман.

Менинг назаримда,университет профессорлари мактаблар учун дарслик ёзмасликлари керак. Чунки улар илмий тил ва услуб билан ёзадилар. Ўсмирлар ва ёшлар учун бундай китоблар етарли даражада тушунарли, қизиқарли бўлмайди. Шу туфайли олимлар ва ўқитувчилар доимий равишда ҳамкорликда ишлашлари керак.

Хотира

БУНИ УМР ДЕРЛАР

Мен таниқли тилшунос олим Худойберди Дониёров билан бир университетда, бир факультетда ва бир группада ўқиш, ҳатто бир кунда номзодлик диссертациясини ҳимоя этиш, яъни 45 йил давомида бирга ўқиш ва ишлашга муяссар бўлганман. Хориж сафарларига ҳам бирга борганмиз. Шунинг учун у ҳақда таассуротларим, эсдаликларим, дил сўзларим кўп.

У Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетини имтиёзли диплом билан тугатгач, МГУ аспирантурасида таълим олади. Номзодлик, докторлик диссертацияларини ёқлайди. Кўп йиллар давомида СамДУ ўқитувчи, доцент, профессор, кафедра мудири бўлиб ишлади. Сирдарё Давлат педагогика институтида ректорлик қилди. Бир сўз билан айтганда фақат ҳалол меҳнати туфайли поғонама-поғона ўсди. Устоз сифатида ёш мутахассисларнинг униб-ўсишига яқиндан кўмаклашди. Агар Худойберди ака шу кунларда ҳаёт бўлганида мамлакатимизнинг ҳозирги тараққиётини, Ўзбекистон мустақилликка эришганини ва ўзбек тилига давлат мақоми берилганини кўриб, дилдилдан қувонган бўларди.

Олим умр бўйи филология фанининг хилма-хил мавзуларини эринмай, изчил тадқиқ қилди, кўплаб илмий асарлар яратди. Айниқса, «Алпомиш» достони ҳақидаги мақоласи адабиётшунослик ва адабий танқидчиликда қизғин мунозара ва шов-шувга сабаб бўлган эди. Маълумки, 50-йилларнинг бошида айрим муаллифлар фольклор бойликларига нигилистик муносабатда бўлган, жумладан машҳур халқ эпоси «Алпомиш»ни зарарли асар, халқа достон деб эълон қилган эдилар. Ана шундай, қалтис ва мураккаб бир даврда унинг ташаббуси билан уч нафар ёш олим достонни дадиллик ва қатъият билан ҳимоя қилиб, унинг асл маънода халқчил қаҳрамонлик, дўстлик, ватанпарварлик, инсонпарварлик, севгига содиқлик ғояларини олға сурувчи ажойиб достон эканини исботлаб берди. Унинг академик Иброҳим Мўминовнинг «Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли» рисоласига ёзган тақризи ўша даврнинг сиёсий талабига мос келмагани сабабли нашр этилмай, қўлёзма ҳолида қолиб кетганди. Ҳайриятки, мақола 25 йилдан сўнг мустақиллик даврида матбуотда эълон қилинди.

Х. Дониёровнинг илмий бисотида катта асарлар (ўқув қўлланмалари, дарслик ва монографиялар) салмоқли ўрин эгаллайди. «Эски ўзбек адабий тили ва қипчоқ диалектлари», «Ўзбек адабий тилининг ривожланишида «ж» лашган шеваларнинг роли», «Қипчоқ диалектларининг лексикаси» монографиялари ўз вақтида тилшунослик фанида янгилик эди. Уларда ўзбек тилшунослигининг қатор муҳим ва долзарб муаммолари ечиб берилган. Шунингдек ўзбек тилининг бойлиги, ўзига хос фазилатлари, унинг ривожланиш йўллари ва манбалари, адабий тилнинг маҳаллий диалектлар (шевалар) билан муносабати, ўзаро бир-бирига таъсири, бадиий асар тилини ўрганишнинг назарий масалалари ва амалий аҳамияти далиллар, мисоллар асосида ёритилган. Сўнгги монографияси — «Адабий тил ва бадиий стиль» китобини унинг илмий-тадқиқот ишларининг синтези дейиш мумкин.

Олим тилшунослик масалаларини тадқиқ этиш билангина кифояланмасдан тарих, адабиёт, фалсафа, этнография, топонимика ва фольклор муаммолари билан ҳам қизиқар ва бу соҳаларда ҳам илмий изланишлар олиб борди. «Ўзбек совет адабиёти» китоби икки марта нашр этилди ва узоқ йиллар давомида олий мактабларда дарслик сифатида фойдаланиб келинди.

Профессор Х. Дониёров илм-фан, олий таълим, ёш авлодни тарбиялаш соҳасидаги катта ва самарали хизматлари учун орден ва медаллар билан мукофотланган, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маориф ходими» унвони берилган.

Олимнинг хотирасини абадийлаштириш соҳасида ҳам муайян тадбирлар амалга оширилди. Самарқанд шаҳридаги кўча, Тошкент вилояти, Бекобод туманидаги катта мактаб Худойберди Дониёров номи билан аталмоқда. Зеро, Абдулло Ориповнинг қуйидаги шеърий сатрлари ҳам унинг хотирасига бевосита тааллуқлидир:

Нур билан чулғансин сиз
ёттан маскан,
Мангу ёруғ бўлсин борган
жойингиз.
Ёдингиз унутмас Сиз
севган Ватан,
Доим табаррукдир ҳоки
пойингиз.

Сайдулла МИРЗАЕВ,
профессор.

СИЗЛАРНИ ҚИЗИҚАРЛИ ЎЙИНЛАР КУТМОҚДА

Маълумки, шу йилнинг декабр ойида Бирлашган Араб Амирликларида футбол бўйича Осиё кубоги учун XI мусобақалар бўлиб ўтади.

Унда Осиё ўйинларининг чемпиони — Ўзбекистон миллий терма командаси иштирок этади. Команда таркибида Миржалол Қосимов, Игор Шквирин, Азамат Абдураимов, Олег Шацких ва бошқа таниқли футбол усталари бор. Ўзбекистон терма командаси 6 декабрь куни хитойлик футболчилар билан, 9 декабрь куни япония командаси билан, 12 декабрь куни Сурия терма жамоаси билан куч синашади.

ЎзА мухбирига маълум бўлишича, Ал-Айн шаҳридаги стадионнинг минбарларида туриб Ўзбекистон командасини шахсан қўллаб-қувватлашни истаган юртдошларимизнинг бу юртга сафари ташкил этилади. Уларни Бирлашган Араб Амирликларига шинам авиалайнерда олиб бориш, қулай меҳмонхоналарга жойлаштириш, икки марта овқатлантириш ҳамда мусобақаларга олиб бориш учун автобус хизмати кафолатланади.

Футбол мухлисларини уч, тўрт ва беш юлдузли меҳмонхоналар кутмоқда. Улар Яқин Шарқдаги энг гўзал мамлакатлардан бири —, Бирлашган Араб Амирликларининг диққатга сазовор жойларини томоша қилиш, тунги балиқ ва қисқичбақа овида, маданий табдирларда иштирок этиш имкониятига эга бўладилар. Улар Абу даби ва Дубай сингари гўзал шаҳарларда ўтказиладиган мусобақаларнинг ўзлари истаганини томоша қилиши мумкин. Лекин энг муҳими — Осиё кубоги ўйинларини бориб кўриш учун жуда кўп буюртмалар олинган Хитой, Япония ва бошқа мамлакатларнинг футбол мухлислари каби спортчиларимизни руҳлантириш, мусобақалар чоғида уларни қўллаб-қувватлашдир.

Бундан ташқари, ҳар бир сайёҳ лотереяга қўйиладиган учта хорижий енгил машинадан бирини олиш имконига эга. Лотерея ўйини йўлланма рақамлари бўйича ўтказилади. Ҳар бир футбол ишқибозига футбол майкаси, бош кийим, Ўзбекистон рамзи туширилган сумкалар берилади. Ўзбекистон футболи шарафини ҳимоя қилишни ўзига фахр деб билган чин футбол ишқибозларини бу ватанпарварлик тадбирида фаол иштирок этишга чақирамиз. **Маълумот олиш учун Тошкентдаги қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинг: 41-51-51, 41-59-52.**

Футбол шарҳи

БЕШИНЧИ ЧЕМПИОНАТ ҲАМ ТАРИХГА КЎЧДИ

Олий лига жамоалари ўтган ҳафтанинг охирида мамлакат бешинчи миллий чемпионатини якунлашди. Ўтказилган жами 240 учрашувда дарвозаларга 778 марта тўп киритилди. Бу ўтган йилгига нисбатан 75 та гол кўп демакдир.

Табиий, ҳар бир учрашувга тўғри келадиган ўртача гол ҳам ўтган йилгига нисбатан 2,93 дан 3,66 кўрсаткичга ўсди. Бу деган сўз жамоалар ҳужумкорликни, ўйин савиясини оширишган, демакки, мухлислар чемпионат баҳсларидан кўпроқ завқ олишган. Ушбу фикримизни далиллайдиган яна бир факт. Ўтган мавсум якунига кўра жамоалар кучлилиги жиҳатидан уч гуруҳга бўлинган ва айниқса, тўртинчи ва бешинчи ўринни эгаллаган командаларнинг жамғарган очколари ўртасидаги фарқ 25 тани ташкил этганди. Бу йилги якуний турнир жадвалида бундай катта фарқ ва табақаланиш яққол кўзга ташланмайди. Ўз навбатида у бир қатор жамоаларнинг (айниқса, «Дўстлик») кучлилар сафига қўшилганлиги, умуман кўпчилик жамоаларнинг ўзига хос ўйин услуби шаклланиб, футболимиз савияси бироз ошганлигидан далолат беради. Буни яна шундан билса бўладики, олдинги тўрт чемпионатлар давомида саккизта ғалаба ва учта дуранга эришган ҳеч бир жамоа олий лигани тарк этган эмас, балки бу кўрсаткич бешинчи миллий чемпионатгача жамоанинг олий лигала ўз ўрнини сақлаб қолишга етарли бўлган. Бу йил эса Урганчнинг «Динамо» жамоаси 27 очко тўплаган ҳолда олий лигани тарк этишга мажбур бўлаяпти. Демакки, бу йилги мавсум кучли жамоаларга эга бўлган ва курашлар муросасиз, қизиқарли кечган.

Бешинчи миллий чемпионатнинг сўнгги тур учрашувлари ҳақида фикр юритадиган бўлсак, у олий лигани тарк этувчи иккинчи жамоани аниқлаши керак эди. Шу боис мухлислар эътибори асосан «Машъал» — «Нурафшон», МҲСК — «Динамо» (У) учрашувига қаратилди. «Машъал» ўз зиммасидаги фақат ғалаба қилиш керак бўлган вазифани адо этди. Муборакликлар биринчи бўлимда дуранг ўйнаб, иккинчи бўлимда «Нурафшон» дарвозасини тўрт марта ишгол этишди. Бироқ бу ғалаба «Машъал» учун етарли эмасди. Ҳаммаси МҲСК — «Динамо» (У) учрашуви натижасига боғлиқ бўлиб қолди. Бу учрашувда очко олиш МҲСК учун ҳеч бир аҳамиятга эга эмасди. Шу боис ҳарбийлар «номигагина» майдонга чиқсалар ҳам бўлар, очко сув ва ҳаводек зарур бўлган «Динамо»га «ютқазиб берса» ҳам ҳеч нарса ўзгармасди. Лекин ҳарбийлар шундай қилишмади. Учрашувга кўп минглаб ҳақиқий футболсеварлар кўз тикиб туришганлигини, шунчаки ўйин билан уларнинг ҳафсаласини пир қилиб, футболдан, Ўзбекистон чемпионатидан қўл силташларига сабабчи бўлиб қолишларини ҳис қилишди. Майдонда ҳақиқий кураш борди. Ўз навбатида «Динамо» ҳам бўш келмади. Гарчи бу учрашувда урганчликлар 5:3 ҳисобида ютқазиб, олий лигани тарк этишга мажбур бўлсалар-да, кўпчилик мухлислар «Динамо»нинг ўйинидан қониқиш ҳис қилишди. Айтиш мумкинки, жамоа шу куни ўзи учун янги мухлисларни орттирди. Ўйлаймизки, Хоразм вилояти жамоаси яна тезда олий лигага қайтади.

Сўнгги турда тўпурарларнинг омади чопмади, улар майдондан «қуруқ» чиқишди. Бу баҳслаги дастлабки «Етти авлон» натижалари қуйидагича бўлди: 1 — 2 — ўринлар — Жафар Ирисметов («Дўстлик») ва Олег Шацких («Навбаҳор») — 23 тадан тўп киритишган. 3. Ойдинбек Алиев («Атласчи») — 22 та. 4. Рустам Дўрмонов («Нефтчи») — 20 та. 5. Зафар Мусабоев («Навбаҳор») — 17 та. 6 — 7 — Ойбек Усмонхўжаев ва Мухтор Қурбонов (иккаласи ҳам МҲСК жамоасидан) — 15 та.

Сўнгги турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди. «Нефтчи» — «Атласчи» — 3:0. «Динамо» (С) — «Пахтакор» — 0:3, «Наврўз» — «Косонсой» — 3:2, «Сўғдиёна» — АСК — 3:3, «Янгиер» — «Дўстлик» — 0:1, «Трактор» — «Навбаҳор» — 1:1.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — П. Долиев.
Навбатчи — Б. Остонақулов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Режапов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0644 35.365 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 **Босишга топшириш вақти—21.00** **Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.**

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. **Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.** **Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.** **Босишга топширилди — 22.00.**

1 2 3 4 5 6